

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

**Analýza činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti
odhalování kartelových dohod**

Petra Dopitová

**Bakalářská práce
2016**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra Dopitová**
Osobní číslo: **E13758**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Název tématu: **Analýza činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti odhalování kartelových dohod**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analyzovat působnost a kompetence Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti odhalování kartelových dohod a zachování tak konkurence na trhu.

Osnova:

- Vývoj antimonopolní politiky na území ČR.
- Teoretické vymezení kartelů a jejich negativní dopad na konkurenci.
- Kompetence Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a jeho působnost při odhalování a řešení kartelů.
- Leniency program.
- Vybrané kauzy týkající se kartelových dohod a řešené Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

KINDL, J. Kartelové a distribuční dohody: teorie a praxe. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, xviii, 305 s. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-807-4001-369.
MUNKOVÁ, J., SVOBODA, P., KINDL, J. Soutěžní právo. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2006, xix, 411 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9440-6.
RAUS, D., NERUDA, R. Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU. Vyd. 1. Brno: CP Books, 2005, vi, 359 s. Právo pro denní praxi. ISBN 80-251-0394-3.
RAUS, D. Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xii, 666 s. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-470-5.

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Radka Kněžáčková
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: 29. září 2015
Termín odevzdání bakalářské práce: 29. dubna 2016

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 29. 4. 2016

Petra Dopitová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce Ing. Radce Kněžáčkové, Ph.D. za její odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat svým rodičům a příteli za jejich velkou podporu v průběhu celého mého studia.

ANOTACE

Tato práce se zabývá ochranou hospodářské soutěže se zaměřením na zakázané kartelové dohody. Je zde popsán vývoj činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a jeho poslání. Práce také zahrnuje analýzu tří vybraných zakázaných kartelových dohod a také ukazuje postup Úřadu a společnosti při odhalení kartelu s poukázáním na jejich možnou spolupráci.

KLÍČOVÁ SLOVA

Dohoda, kartel, leniency program, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

TITLE

Analysis of cartels detection methods and activities used by the Office for the Protection of Competition

ANNOTATION

This bachelor thesis considers the protection of market competition and focuses on banned cartel agreements. It describes development of activity of the Office for the Protection of Competition and its function.

The thesis contains the analysis of three selected banned cartel agreements and it also shows the procedure of the Office and a company during detection of cartel with pointing out their possible cooperation.

KEYWORDS

Agreement, Cartel, leniency programme, Office for Protection of Competition.

OBSAH

ÚVOD	11
1 VÝVOJ ANTIMONOPOLNÍ POLITIKY NA ÚZEMÍ ČR.....	13
1.1 PRVNÍ ETAPA – KONEC 19. STOLETÍ A ZAČÁTEK 20. STOLETÍ	13
1.2 DRUHÁ ETAPA – ROK 1933 AŽ 1948.....	14
1.3 TŘETÍ ETAPA – ROK 1948 AŽ 1989	16
1.4 ČTVRTÁ ETAPA – 1989 AŽ SOUČASNOST	17
2 TEORETICKÉ VYMEZENÍ KARTELŮ A JEJICH NEGATIVNÍ DOPAD NA KONKURENCI..	19
2.1 POJEM DOHODA	19
2.2 TYPY ZAKÁZANÝCH DOHOD.....	20
2.2.1 <i>Cenové kartely</i>	20
2.2.2 <i>Diskriminační kartely</i>	21
2.2.3 <i>Segmentační kartely</i>	21
2.2.4 <i>Junktimační kartely</i>	21
2.2.5 <i>Kontrolní kartel</i>	22
2.3 VÝJIMKY KARTELOVÉHO ZÁKAZU	22
2.3.1 <i>Vyjmuté podle obsahu</i>	23
2.3.2 <i>Vyjmuté pravidlem „de minimis“</i>	23
2.3.3 <i>Vyjmuté obecnou výjimkou</i>	24
3 KOMPETENCE ÚŘADU PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE A JEHO PŮSOBNOST PŘI ODHALOVÁNÍ A ŘEŠENÍ KARTELŮ.....	25
3.1 HISTORIE ÚŘADU PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE.....	25
3.2 SOUČASNÁ ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	25
3.3 KOMPETENCE A POSLÁNÍ ÚŘADU.....	26
4 LENIENCY PROGRAM	30
4.1 LENIENCY TYPU I – UPUŠTĚNÍ OD ULOŽENÍ POKUTY	30
4.2 LENIENCY TYPU II – SNÍŽENÍ POKUTY	31
4.3 PODMÍNKY PRO SNÍŽENÍ POKUTY A UPUŠTĚNÍ OD POKUTY	31
5 ŘEŠENÍ KONKRÉTNÍCH ODHALENÝCH KARTELŮ ÚŘADEM PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE.....	32
5.1 SEGMENTAČNÍ KARTEL SPOLEČNOSTÍ .A.S.A., SPOL. S. R. O., VAN GANSEWINKEL, A.S., AVE CZ ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ S.R.O., SITA CZ A.S.	32
5.1.1 <i>Vymezení kauzy</i>	33
5.1.2 <i>Důkazy o zakázané dohodě</i>	34
5.1.3 <i>Posouzení zakázané dohody</i>	34
5.1.4 <i>Charakteristika trhů, kterých se kartel týkal</i>	34
5.1.5 <i>Oblast Leniency programu</i>	35
5.1.6 <i>Zásady stanovení výpočtu pokuty</i>	35
5.1.7 <i>Uložení pokut soutěžitelům</i>	36
5.1.8 <i>Konečné rozhodnutí</i>	37
5.2 CENOVÝ KARTEL ČESKÉ ASOCIACE ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ.....	38
5.2.1 <i>Vymezení kauzy</i>	38
5.2.2 <i>Zjištěné důkazy</i>	38
5.2.3 <i>Vyjmutí dohody ze zákazu</i>	39
5.2.4 <i>Výpočet pokuty</i>	40
5.2.5 <i>Konečné rozhodnutí</i>	40
5.3 CENOVÝ KARTEL SPOLEČNOSTI CANDY.....	42
5.3.1 <i>Vymezení kauzy</i>	42
5.3.2 <i>Rozhodnutí prvního stupně</i>	42
5.3.3 <i>Rozklad</i>	43
5.3.4 <i>Přezkoumání rozhodnutí</i>	44
5.3.5 <i>Konečné rozhodnutí</i>	45
<i>Shrnutí</i>	46
ZÁVĚR.....	47

POUŽITÁ LITERATURA	49
SEZNAM PŘÍLOH	54

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Nejvyšší pokuty uložené Úřadem.....	27
Tabulka 2: Shrnutí vybraných kartelových dohod	46

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Rozdělení zaměstnanců dle sekcí k 31. 12. 2014.....	26
Obrázek 2: Počet vydaných rozhodnutí v oblasti HS v letech 2010 – 2014	28

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

č.	Číslo
ČR	Česká republika
ES	Evropské společenství
HS	Hospodářská soutěž
HZ	Hospodářský zákoník
Kč	Korun českých
Např.	Například
ods.	Odstavec
Sb.	Sbírka zákonů
sp.	Spisová
srov.	Srovnání
tzv.	Takzvaný
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
zn.	Značka

ÚVOD

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se zabývá dohledem nad fungováním trhu tak, aby vše bylo v souladu se zásadami hospodářské soutěže a přinášelo užitek všem spotřebitelům. Mezi kompetence Úřadu patří dozor při zadávání veřejných zakázek a koncesí, kterým zabezpečuje větší transparentnost při vydávání veřejných prostředků.

Jednou z velmi důležitých oblastí, na kterou se Úřad také zaměřuje, je ochrana spotřebitele před kartelovými dohodami. Kartelové dohody jsou jedním z prostředků nedovoleného omezení hospodářské soutěže. A právě tato oblast je i středem zájmu bakalářské práce.

Cílem práce je analyzovat působnost a kompetence Úřadu v oblasti odhalování kartelových dohod a zachování tak konkurence na trhu.

K dosažení daného cíle bude v práci daná problematika rozebrána jak z teoretického hlediska, tak rovněž z praktického hlediska, kde budou popsány vybrané kauzy z oblasti porušení hospodářské soutěže.

Celková práce se skládá z pěti částí. První část bude věnována vývoji antimonopolní politiky na území České republiky. V této kapitole bude popsán vývoj soutěžního práva na území České republiky od 19. století až do současnosti.

V druhé části práce budou rozebrány kartely a jejich negativní dopad na konkurenci. Tato kapitola bude popisovat pojem dohody, typy zakázaných dohod a výjimky kartelového zákazu. Mezi nejčastější typy zakázaných dohod patří cenové kartely.

Navazující třetí část práce bude zaměřena na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. V této kapitole bude popsána historie Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, kompetence a poslání Úřadu a jeho organizační struktura. Úřad zahájil svoji činnost 1. července 1991. Jeho sídlem se stalo Brno. Úřad plní funkci rozhodčího a kontroluje, zda všechny společnosti respektují stejná pravidla a může jim uložit peněžité trest.

Čtvrtá část bude věnována Leniency programu. Leniency program využívají antimonopolní úřady jako nástroj při vyšetřování a odhalování dohod narušujících hospodářskou soutěž. V České republice byl Leniency program zaveden v červenci 2001. Leniency program slouží účastníkovi kartelu, který se rozhodne nahlásit Úřadu trvání zakázané dohody nebo alespoň poskytne důkaz o ní. Účastníkovi může být snížena pokuta nebo může dojít až k jejímu odpuštění.

Pátá část se bude zabývat vybranými kauzami, které budou záměrně vybrány tak, aby pokryly nejzávažnější typy kartelových dohod.

1 VÝVOJ ANTIMONOPOLNÍ POLITIKY NA ÚZEMÍ ČR

Cílem antimonopolní politiky je zajištění efektivnosti a růstu blahobytu. V hospodářské soutěži je na trhu soutěživé chování ekonomických subjektů a jejich cílem je dosažení hospodářského prospěchu. Posláním antimonopolní politiky je tedy chránit svobodu a konkurenci v podnikání a s tím spojenou volbu spotřebitelů. Jinými slovy řečeno, antimonopolní politika zabráňuje ve tvoření kartelů (forem obchodních dohod mezi soutěžiteli narušující hospodářskou soutěž) a s tím spojeného zneužívání dominantního postavení na trhu. Jedná se tedy o oblast soutěžního práva.

Tato kapitola se bude zabývat vývojem soutěžního práva na českém území, a to od konce 19. století až do současnosti. Je rozdělena do čtyř etap, neboť každá etapa znamenala výraznou změnu v soutěžním právu.

1.1 První etapa – konec 19. století a začátek 20. století

Antimonopolní politika se na našem území začala uplatňovat již před vznikem Československé republiky v roce 1918, což s sebou přinášelo i formování právní úpravy kartelového práva.

Problematiku kartelů, nikoli ale specializovanou, můžeme nalézt v rakouských předpisech již v 19. století. Vývoj antimonopolní politiky v zemích Rakouska-Uherska považuje David Gerber jako prvopočátek vzniku soutěžního práva na území Evropy. V této době byl názor na kartely ale dosti odlišný od pojetí současného. Kartely nebyly vnímány jako negativní, neboť zde nepanovala důvěra v pozitivní důsledky hospodářské soutěže. Tento vliv způsobila také reakce na hospodářskou krizi, která nastala v 70. letech 19. století. V zemích Habsburské monarchie koncem 19. století bylo hospodářství značně kartelizováno. Jedním z významných kartelů 19. století byl například kartel železářský. Již v této době se lze však také setkat s myšlenkou, že kartely mohou na společnost působit negativně, a to formou tzv. „výstřelků“¹ kartelů, což ale neznamenal jejich zákaz. Na takové „výstřelky“ se měla zaměřovat právě právní úprava. [6], [10]

Žádná právní úprava, která by se zaměřovala pouze na kartely, však neexistovala. Bylo možné použít jiné právní normy ve vztahu ke kartelovým dohodám. Proti určitým kartelům existoval § 879 obecného zákoníku občanského. Na základě tohoto zákona se mohla dovozovat neplatnost smluv, které se neshodovaly s dobrými mravy. Zvláštním ustanovením

¹ Za výstřelek se považovala situace, pokud se někdo dopustil nedovoleného jednání, např. při určování nepřiměřených cen.

byl § 4 rakouského koaličního zákona č. 43 z roku 1870. Tento zákon však nebyl účinný na likvidaci kartelů, neboť mu chyběla společenská poptávka i politická vůle. Problémem bylo, že k těmto normám se mohli hlásit pouze členové kartelu, kterými byli účastníci kartelové dohody a ti měli málo motivace.

V Rakousku v roce 1897 byla navržena právní úprava, která se měla zabývat kartely komplexněji. Tato úprava neměla zakazovat kartelové dohody, ale měla je schvalovat za splnění zákonných podmínek. Právní úpravou se měl zajistit úřední dohled nad kartely a měla se uvést v činnost především při nedůvodném zvýšení ceny na úkor veřejnosti. Zákon však nikdy nebyl přijat. Do rozpadu Rakouska-Uherska nebyl přijat ani jiný předpis, který by měl nahradit již zmíněná ustanovení. Od vzniku Československé republiky až do roku 1933, kdy byl přijat kartelový zákon, byla osou kartelového práva především obecná úprava smluv proti dobrým mravům v obecném zákoníku občanském. K obecné úpravě se přidala úprava zákazu nekalé soutěže v zákoně č. 111/1927 Sb., proti nekalé soutěži. Důsledkem širší generální klauzule nekalé soutěže ho bylo možné aplikovat na některá kartelová ujednání. V právním poli panovala určitá nejasnost, která byla důvodem k přijetí prvního speciálního kartelového zákona na území Československé republiky. [10], [44]

1.2 Druhá etapa – rok 1933 až 1948

Dne 12. srpna 1933 byl přijat zákon č. 141/1933 Sb. o kartelech a soukromých monopolech s účinností od 1. 9. 1933. Tento zákon zrušil *§ 4 zákona č. 43/1870 o koaličním právu, ale i ostatní ustanovení*, která odporovala kartelovému zákonu. Před tímto předpisem byla dlouhá diskuse, mnoho úřednických osnov a věcných záměrů od různých ministerstev od roku 1925. Kartelový zákon považoval kartely za příznivé, a proto se připouštěla jejich právní existence. Bylo uznáno i jejich regulování, což bylo téměř shodné s prvním návrhem z konce 19. století. [43]

V tomto zákoně byly definovány kartelové úmluvy, kterými byly úmluvy mezi samostatnými podnikateli. Smluvní strany se zavázaly vyloučit nebo omezit mezi sebou volnost soutěžní úpravou odbytu, výroby, cen nebo obchodních podmínek, pokud bylo jejich cílem co nejúčelněji ovládnout trh (§ 1). Pro jejich platnost nebo při změnách, zákon vyžadoval písemnou podobu (§ 2 odst. 1). Zákon se také týkal i některých jednání, která se lišila od kartelových úmluv, především nemírných cen ze stran soukromých monopolů (§17).

Hlavním úkolem při kontrole kartelů bylo zajištění přehlednosti a transparentnosti kartelů a jejich přijímaných opatření. K těmto úkolům sloužil především kartelový rejstřík se sbírkou listin, který byl veden u Státního statistického úřadu (§ 3).

Za stejným účelem měli členové kartelů povinnost hlásit Státnímu statistickému úřadu kartelové sazby a ceny (§4). Státní dohled nad kartely byl zákonem postaven na tzv. administrativním pojetí. Kontrolu nad kartely prováděla výkonná moc, nikoli samostatný a nezávislý úřad. Ministerstvům náležela vyšetřovací pravomoc. Příslušné ministerstvo mělo z příkazu vlády nebo z vlastního podnětu zahájit šetření, pokud mělo oprávněné obavy o ohrožení veřejného zájmu, kterými byly nepřiměřené ceny nebo sazby (§ 7). Případnou obavu umožňoval zákon řešit tzv. smírčím řízením, nebo šetřením, které mělo povahu správního řízení (§ 8). Vláda měla základní pravomoci, především rozhodovací, které mohla přidělit speciálně zřízované komisi. Komise se skládala z předsedy, náměstka, sedmi dalších členů a potřebných počtů náhradníků, kteří jsou jmenováni z resortních úředníků ministry (srov. § 19).

Kartelová komise nebo vláda mohla při nedodržení jejich rozhodnutí přikázat složení jistoty do výše až 3 milionů korun nebo rozpustit organizaci, která prováděla kartelovou úmluvu nebo oznámit kartelovou úmluvu za bezúčinnou (§ 13). Zákon také stanovoval i trestní sankce při nedodržení příslušných rozhodnutí. V případě přitěžujících okolností bylo trestáno tuhým vězením ve výši až do jednoho roku nebo finančním trestem do 500 tisíc korun (§ 31). Proti rozhodnutím, které vydala kartelová komise nebo vláda, bylo možné si stěžovat kvůli nezákonnosti u speciálního kartelového soudu (§ 16 odst. 2). Kartelový soud měl povahu správního typu, který měl odborné prvky (§ 20). Pravomoci kartelového soudu se omezovaly na možnou kasaci nezákonných rozhodnutí. Kartelový soud nemohl určit jiné ceny, než ty, které byly uvedeny v napadeném rozhodnutí kartelové komise nebo vlády (§ 22). Právní úprava kartelového zákona byla svou povahou spíše soukromoprávní. [10], [43]

Úpravou omezování hospodářské soutěže a souvisejícími záležitostmi především v oblasti cen se kromě kartelového zákona zabývaly i jiné právní předpisy. Můžeme je rozdělit do dvou kategorií. První kategorie se zabývá předpisy provádějícími kartelový zákon a s ním i další související předpisy, které měly typ podzákonného rázu. V druhé kategorii byly jiné předpisy, kterými byla omezena volná hospodářská soutěž. Tyto předpisy měly formu odvětvového rázu.

1.3 Třetí etapa – rok 1948 až 1989

Třetí etapa vývoje antimonopolní politiky v Československé republice byla v období po únorovém převratu v roce 1948 do listopadové revoluce roku 1989. V těchto letech bylo státně dirigistické řízení ekonomiky. O tomto období se tvrdí, že byl založen státně dirigistický hospodářský systém na řízení hospodářskými plány. V systému nebylo žádné místo pro hospodářskou soutěž. Uvádí se, že kartelový zákon v té době byl už neúčinný, ale nebyl výslovně zrušen. Existuje možnost, že se na kartelový zákon vztahovala *obecná derogační klauzule Ústavy* z 9. května roku 1948 v jejím § 173 odst. 2. Hospodářská soutěž nemohla v tradičním přístupu řízení fungovat z důvodu lišícího se nastavení hospodářského systému. [40]

Při nastavení systému tzv. výrobně hospodářských jednotek došlo ke zrušení systému hospodářské soutěže. Výroba jednotlivých oborů měla být určena právě do stejných jednotek, což bylo v rozporu s uplatněním účinné soutěže. V průběhu této doby došlo k určitému „liberalizačnímu tání“ a také k přijetí předpisů, které se věcně zabývaly upravením ochrany hospodářské soutěže. Nejdříve nastala podzákonná úprava plánovitě vedení národního hospodářství a později byl v omezené formě novelizován hospodářský zákoník. Praktický dopad této úpravy byl ale zanedbatelný.

Určité normy vztahující se na ochranu hospodářské soutěže byly začleněny v 60. letech 20. století do soustavy komunistického práva. Začlenění mohlo také souviset s určitým vývojem pohledu na poslání hospodářské soutěže. Prvky směřující k zabezpečení ochrany hospodářské soutěže se nejprve objevily ve *vládním nařízení č. 100/1966 Sb., o plánovitě řízení národního hospodářství*. V tomto nařízení stanovoval § 82, že obchodní spojení mezi socialistickými organizacemi mělo být postaveno na svobodné volbě tuzemského dodavatele, odběratele a také na vzájemné dohodě. Přičemž hospodářská soutěživost organizací nesměla být omezována orgány hospodářského řízení. [22]

Zároveň byl upraven zákaz porušení zvyklostí a pravidel hospodářské soutěže, neboť mohlo dojít ke zneužití hodnosti organizace, a to samostatně nebo v dohodě s někým jiným. Tímto mohlo dojít k neoprávněnému získání výhod a újmy na třetí organizaci. V tomto případě nesl porušitel odpovědnost za újmu poškozené organizace (§ 83).

Vládní nařízení bylo novelizováno *nařízením vlády č. 169/1969 Sb.* dne 23. 12. 1969. Nařízení zrušilo systematický základ podnikatelských vztahů ve volném výběru vnitrostátních dodavatelů i odběratelů. Zároveň vložilo do *vládního nařízení č. 100/1966 Sb.* ustanovení, které se více blížilo novodobé podobě proti omezení soutěže. Nařízení upravovalo také zákaz

zneužívání hospodářského postavení a také několik demonstrativních klauzulí. Text se příliš neodlišoval od *čl. 82 SES* (§ 83a a § 83b odst. 1). [15], [22]

Vládní nařízení v některých případech zavedlo kontrakční povinnost (§ 82 odst. 4) a zároveň nedovolilo omezovat produkci v rozporu s přáním spotřebitelů, pokud k tomu nebylo uděleno povolení nadřízeného orgánu (§ 82 odst. 2). Dále také zavedlo klauzuli, která měla způsobit postihování dohod narušujících hospodářskou soutěž.

Toto upravení mělo jen krátké trvání a bylo zrušeno, byť ve skutečnosti jen přemístěno a to novelizací *hospodářského zákoníku č. 138/1970 Sb.* Tato novela pozměnila § 119 *hospodářského zákoníku* a zařadila do něho nový § 119a. Do listopadové revoluce byla tato ustanovení dvakrát novelizována zákonem č. 165/1982 Sb. a zákonem č. 98/1988 Sb. Novelizace proběhla více v technické rovině. [21], [24]

1.4 Čtvrtá etapa – 1989 až současnost

Po listopadové revoluci v roce 1989 nastala další úprava hospodářského zákoníku, jeho rozsáhlou novelou č. 103/1990 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. 5. 1990. Novelizace nově přeskupila ustanovení vztahující se k hospodářské soutěži a podřídila ji pod marginální oddíl s upraveným názvem, „Zásady hospodářské soutěže“ z původního názvu „Zásady spolupráce socialistických organizací“, ale nebyla věcným posunem. Základní ustanovení vztahující se k právům proti omezení soutěže přemístila do nově vzniklého § 119b *odst. 1 zákaz zneužití hospodářského postavení a odst. 2 zákaz jednání*, které by mohlo omezovat činnosti jiných organizací, nebo by způsobovalo škodu spotřebitelů a to podobně jako předchozí ustanovení v § 119a odst. 2 a 3 HZ. [10], [23]

Bylo patrné, že bude nutné udělat nový zákon s ohledem na ekonomickou reformu. Během přípravy prací se hovořilo o návrhu, zda nepřipravit jeden komplexní zákon, jenž by současně upravoval oblast nekalé soutěže a kartelového práva, nebo přistoupit na pojetí dvoukolejnosti soutěžního práva, kde by byly upraveny samostatně soukromoprávní a veřejnoprávní části.

Druhý přístup zvítězil a s platností od 1. 3. 1991 byl přijat nový *zákon č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže*. Tento zákon souhrnně upravoval oblast ve veřejnoprávní ochraně hospodářské soutěže.

Své místo našlo i upravení nekalé soutěže v pozdějším obchodním zákoníku č. 513/1991 Sb. v § 44. Obchodní zákoník také obsahoval i úvodní obecná ustanovení. V § 41 zaručoval soutěžitelům právo svobodného rozvoje v soutěžní činnosti a také jim vymezil povinnost, dodržovat právně závazná pravidla hospodářské soutěže a nezneužívat účasti v soutěži.

Zneužitím je mimo nekalé soutěže také zakázané omezení soutěže (§ 42), jenž upravuje zákon č. 63/1991 Sb. V dalších letech bylo rozhodnuto o novém zákoně. Při přípravě tohoto zákona byly navrženy dvě koncepce. První koncepce se snažila v hmotněprávní části o téměř zrcadlovou úpravu k evropské úpravě. Druhá koncepce chtěla zachovat základní principy komunitární úpravy a snažila se zohlednit zájmy národního trhu a dimenze. [28]

Koncepce první zvítězila, obhajoval ji i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, a byla včleněna do zákona č. 143/2001 Sb. Zákon s osmi prováděcími vyhláškami nabyl účinnost dne 1. července 2001. Tento zákon platí do současnosti, přičemž byl již několikrát novelizován.

2 TEORETICKÉ VYMEZENÍ KARTELŮ A JEJICH NEGATIVNÍ DOPAD NA KONKURENCI

Kartelové dohody jsou jedním z prostředků nedovoleného omezení hospodářské soutěže. Jsou jimi dohody a další způsoby vzájemného dorozumění sjednaného mezi podnikateli, které mohou vést nebo vedou kvůli své povaze k ovlivňování podmínek produkce, nebo k oběhu zboží na trhu, a výkonů k omezení nebo až k vyloučení hospodářské soutěže. Tyto dohody a dorozumění jsou nedovolené a také jsou neplatné, pokud je zákon o ochraně hospodářské soutěže neurčí nebo jim Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nepovolí výjimku. [17]

2.1 Pojem dohoda

Dohodou je považováno jakékoliv ujednání, ve kterém je projevována snaha subjektů v pozici soutěžitelů jistým dopředu vymezeným způsobem v budoucí době jednat. Není nutné, aby soutěžitelé měli v úmyslu jednat úplně stejně. Dohoda vyvolávající načasované, údajně nekoordinované a samostatné konání několika soutěžitelů v konečném dopadu může znamenat shodné výhody pro zúčastňující se soutěžitele stejně tak, jako shodné důsledky na ostatní soutěžitele, nepodílející se na domluvě takovéto dohody. [31]

Pokud se jedná o formu dohody v užším smyslu, nemusí být tato dohoda uzavřena písemně, lze ji uzavřít ústně nebo mlčky. Tato ujednání nemusí ani splnit požadavky, aby byla platná podle občanskoprávních předpisů. Z rozhodovací praxe Komise a také Evropského soudního dvoru, ke kterým se připojila také tuzemská judikatura, plyne, že pro způsobilost jednání označujícího se dohoda stačí, aby byla projevována společná vůle jednat na trhu daným způsobem. Dokonce i systém vyměnění obecných údajů mezi nejvýznamnějšími dodavateli o prodeji určitého výrobku na trh je rovněž nedovolenou protisoutěžní dohodou. Protisoutěžní dohodou nejsou jen kvalifikovaná jednání už dokonaná.

Projevení kartelové dohody může být v samotném účelu dohody nebo dopadu na hospodářskou soutěž. Protisoutěžní dohody, které sice ještě nebyly vykonány, jsou vždy zakázány, z důvodu postačující potenciality možného negativního účinku na hospodářskou soutěž, která plyne z generální klauzule. Zakázanými dohodami bývají označovány i takzvaná gentlemanská ujednání, kde navenek nejsou projeveny formální znaky dohody. Taktéž zakázanými dohodami mohou být i ty dohody, kterým skončila účinnost a strany se ze setrvačnosti stále řídí takovou dohodou. Rovněž ústně uzavřené dohody, podle kterých mají soutěžitelé postupovat ve shodě s již neúčinnou psanou dohodou, jsou zakázané. Protisoutěžní

může být i taková dohoda, která pozbyla svou účinnost uplynutím doby, na niž byla dříve sjednaná nebo dohoda, která kvůli nedostatku úředních náležitostí nebyla v soukromoprávním smyslu nikdy účinná. [31]

Aby bylo možné určité počínání nazvat za zakázanou dohodu, je požadováno potvrzení o existenci kooperace nebo koordinace, buď mezi existujícími soutěžiteli, nebo mezi možnými soutěžiteli. Případnými důkazy o bytí zakázané dohody, pokud není zaznamenána v písemné podobě nebo prokázána na základě rozpoznaných přímých potvrzení, mohou být stálé schůzky, vzájemné dopisování nebo opakované kontakty mezi určitými soutěžiteli.

2.2 Typy zakázaných dohod

V České republice se kartelové dohody dělí na základě § 3 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže následovně.

2.2.1 Cenové kartely

Nejčastějším typem zakázaných dohod porušující soutěž jsou vertikální a horizontální cenová ujednání. Všeobecně považovanou nejnebezpečnější dohodou ze soutěžní stránky je dohoda o cenách. V horizontální cenové dohodě se soutěžitelé snaží dosáhnout společné nebo podle předem vymezených zásad odlišné ceny daného zboží určeného pro prodej a proto přestávají mezi sebou konkurenti soutěžit. Ve svém obsahu vertikální cenová dohoda stanovuje ceny pro závěrečného spotřebitele v případě pokračujícího prodeje. [10]

Dohody o cenách mají mnoho dalších forem, mezi které patří především dohoda o neúměrném určení ceny, kde může dojít při cenové fixaci daného zboží skrze identický kalkulační vzorec pro vytváření ceny, ke stejnému systému slev, totožnému cenovému rozpětí nebo sjednané odstupňovanosti slev a cen. Následkem této dohody je ovládnutí nebo ztráta skutečné konkurence, neboť poskytuje-li v důsledku fungování kartelu svou činnost více soutěžitelů za stejných podmínek, reálná konkurence není schopna existovat. Veškeré dohody upravující mezi soutěžiteli jinak volnou cenovou politiku, patří dle generální klauzule do zákazu. Pro cenovou dohodu uzavřenou v horizontále neplatí ani jedna výjimka ze zákazu. Pro cenovou dohodu uzavřenou ve vertikále je dáno, že lze nezávazně navrhnout cenu pro příští prodej zboží. Z respektování tohoto doporučení by neměly plynout jakékoliv výhody, a pokud by to bylo nerespektováno, plynuly by nevýhody. [31]

2.2.2 Diskriminační kartely

Diskriminační kartel je zakázaná dohoda narušující hospodářskou soutěž, podle které soutěžitelé poskytují svým obchodním společníkům při stejném plnění nerovnocenná plnění. Při uzavření této dohody dochází k umělému regulování vstupu nových soutěžitelů na trh, ke zpevnění tržního postavení soutěžitelů, kteří tyto dohody sjednávají a ke společnému znevýhodňování dopředu dané skupiny odběratelů, dodavatelů nebo spolupracujících soutěžitelů, tedy třetích osob. Uzavírání diskriminačních kartelů může být jak ve vertikále, tak v horizontále. Dokazování u těchto kartelů je velmi obtížné. [31]

Nerovnost v podmínkách může být nalezena v ceně, v dodacích podmínkách, v množství plnění a také v záručních podmínkách. Zda se jedná o rovnocenné plnění, je nutné posuzovat všemi aspekty každého individuálního obchodního případu.

2.2.3 Segmentační kartely

Segmentační kartel je také nazýván rozdělovacím kartelem, neboť se jedná o dohodu o rozdělení trhu, nákupních zdrojů nebo zákazníků. Zakaz segmentačních kartelů je především z důvodu, že by mohlo dojít ke vzniku lokálních monopolů. Nedovolená segmentace trhu v základu kopíruje jednotlivá hlediska vymezení relevantního trhu, kterými jsou časové, územní a věcné hledisko.

Tento kartel může spočívat na bázi teritoriálního rozdělení prostoru působnosti mezi konkurenty, když se dohodnou soutěžitelé o tom, že bude každý poskytovat svoji službu nebo dodávat pouze své zboží, jen na určitém úseku území trhu a nebude působit v jiné oblasti, která je přiřknuta jiným účastníkům kartelu. V nějakých případech může být segmentační kartel rozdělen z hlediska věcného, pokud se nachází v jeho produktové oblasti více typů zboží. Jinou možností je časová dělba, která spočívá na dohodě konkurentů o rozčlenění působnosti v postupu času, což je například letní a zimní sezóna. Roztřídění zákazníků zobrazuje souhru působení konkurentů na základě personálním, jedná se tak o personální segmentaci trhu. V tomto členění jde o poptávkové rozdělení strany trhu dle druhů jednotlivých zákazníků. Soutěžitelé sladují své činnosti tak, že každý má vyčleněného jednoho nebo více druhů odběratelů. [10]

2.2.4 Junktímační kartely

Dalším uvedeným druhem zakázaných dohod jsou junktímační kartely, nazývané také jako vázané obchody. Základem tohoto druhu protisoutěžního počínání je dohoda, ve které se

zúčastnění soutěžitelé podmiňují uzavřít smlouvu se třetími osobami dodáním příštího plnění, které nesouvisí věcně ani na základě obchodních obyčejů s tématem smlouvy. Ujednání tohoto druhu bývají mnohdy doprovodnými podmínkami. V těchto kartelech se soutěžitelé navzájem zavážou vzhledem ke třetím osobám pokračovat souhlasně v otázce akceptování smluv se třetími osobami a to tak, že uzavírání těchto smluv bude vázáno na splnění určených podmínek. [14], [25]

Aby byl junktimační kartel zakázán, musí se jednat o dva oddělené typy zboží, které se nemůžou nabízet společně ze zdravotních, technických, nebo bezpečnostních stránek a také není mezi nimi logická souvislost. [31]

2.2.5 Kontrolní kartel

Následujícím druhem zakázaných dohod, které narušují soutěž, jsou úmluvy o omezení odbytu, výroby, vývoje a výzkumu nebo investic. Takové restriktivní a kontrolní kartely jsou obvykle sjednávány mezi soutěžiteli v pozici konkurentů, kteří si těmito dohodami zabezpečují vzájemně, převážně recipročně, uchování dané pozice za stavu, kdy přichází náhlý negativní vývoj na trhu.

Kontrolní kartel v horizontále by nastal tehdy, jestliže by si mezi sebou dva navzájem konkurující soutěžitelé dohodli, že omezí svoji výrobu množstevně, tak že budou na trh dodávat pouze určitý počet zboží nehledě na rozvoj poptávky. Tento přístup by mohl vyvolat převis poptávky a následně by mohli účastníci kartelu zvednout své ceny, a to aniž by byli na zvýšení dohodnuti. Dodávané zboží by bylo vzácnější a bylo by prodáno jen zákazníkům, kteří by nabídli vyšší cenu. Účastníci by nesjednali nedovolenou cenovou dohodu, avšak následek této kontrolní úmluvy by byl stejný a z ohledu na hospodářskou soutěž stejně nebezpečný. [14], [31]

Kontrolní kartel sjednaný ve vertikálním vztahu by vznikl tehdy, pokud by měl dle jeho obsahu dodavatel určovat odběrateli, jaký typ a kolik zboží bude dodávat na trh. Jestliže by bylo uzavřeno vyššího počtu těchto souběžných vertikálních dohod u téhož dodavatele a větším počtem odběratelů, mohl by dodavatel dospět k témuž stavu, jako je horizontální kontrolní kartel.

2.3 Výjimky kartelového zákazu

Dohody, které splňují určité podmínky, ale narušují hospodářskou soutěž, jsou dohodami zakázanými, což však neznamená, že by účastníci těchto dohod neměli možnost jejich

vyjmutí ze zmíněného zákazu. Právní předpisy totiž stanovují několik výjimek ze zákazu dohod narušujících hospodářskou soutěž. Především se jedná o následující výjimky. [39]

2.3.1 Vyjmuté podle obsahu

Dohody vyjmuté ze zákazu podle svého obsahu, musí splňovat tři nutné podmínky pro jejich vyjmutí. První podmínkou pro vyjmutí je fakt, že dohoda přispívá k distribuci zboží, ke zlepšení výroby, k podpoře hospodářského nebo technického rozvoje. Tato podmínka vyhrazuje spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho plynoucích. [25], [30]

Druhá podmínka spočívá v přenosu okamžitého podílu kladných účinků na spotřebitele. Již zmíněné dvě podmínky jsou splněny v případě, kdy jsou užity nové distribuční způsoby, při kterých je snížena cena pro spotřebitele a zároveň neutrpí jakost daného zboží.

Třetí a zároveň poslední podmínkou je prvek dohody neumožňující vyloučení hospodářské soutěže na značné části trhu zboží, jehož nákup nebo dodávka je předmětem dohody. [25]

Jestliže jsou všechny podmínky splněny, může být dohoda vyjmuta ze zákazu od okamžiku uzavření. Posouzení o skutečnosti splnění těchto podmínek je na pouhých soutěžitelích, kteří jsou v pozici účastníků dohody.

2.3.2 Vyjmuté pravidlem „de minimis“

Mezi další výjimky udělované Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže patří dohody zvané de minimis nebo tzv. bagatelní dohody. Tyto dohody mají na hospodářskou soutěž zanedbatelný dopad, a proto nejsou považovány za zakázané. Vyjmutí de minimis je určeno podle principu posouzení podílu účastníků dohod na relevantním trhu a rovněž podle jejich obsahu. Bagatelní dohody můžeme dělit na horizontální a vertikální, která však mají odlišná kritéria pro vyjmutí.

Pojem horizontální dohody se používá u dohod soutěžitelů působících na trhu zboží, a to na stejné úrovni. Pokud dohody soutěžitelů působí na trhu zboží na různých úrovních, jsou označovány za vertikální. Může nastat i situace, kdy dohody soutěžitelů působí na vertikální i horizontální úrovni trhu zboží. V tomto případě se jedná o smíšenou dohodu, která je považována za horizontální. [25]

Aby bylo možné považovat dohodu za bagatelní, musí splňovat následující kritéria. U horizontální dohody nesmí společný podíl soutěžitelů přesahovat 10 % na jakémkoli dotčeném relevantním trhu. Pro vertikální dohodu je stanoveno, že podíl žádného ze soutěžitelů nesmí přesahovat 15 % na jakémkoli dotčeném relevantním trhu.

Existují však i dohody, které patří do oblasti tzv. tvrdých omezení. V tomto případě není možné vyjmout dle uvedených kritérií, i kdyby účastníci tato kritéria splňovali. [4]

2.3.3 Vyjmuté obecnou výjimkou

Při vydávání obecné výjimky ze zákazu se předpokládá, že příznivý dopad případné protisoutěžní následky vyváží. Obecná výjimka je také v praxi označována jako bloková výjimka. Blokovou výjimkou se vyjímá ze zákazu vždy celá skupina dohod, která je vyznačována určitým podílem účastníků na relevantních trzích, určitým obsahem, obraty dosaženými účastníky a další. Obecná výjimka se uděluje právním předpisem, který se týká všech dohod splňujících podmínky právního předpisu.

Blokové výjimky mají tři druhy klauzulí. První tzv. bílá klauzule spočívá v obsahu ujednání, které bude vždy obsaženo v dohodě. Druhým typem je tzv. černá klauzule, neboli tvrdé omezení, které předpokládá nejzávažnější protisoutěžní chování. Pokud je ve smlouvě obsaženo toto tvrdé omezení, jsou odebrány výhody poskytované blokovou výjimkou. Posledním druhem je šedá klauzule, tzv. vyloučená omezení, která jsou nepřípustná jako černá klauzule. Dohoda může obsahovat tyto omezení, ale jen v případě, že je možné část dohody oddělit od těchto omezení, a na zbývající část udělit blokovou výjimku. [10], [14], [31]

3 KOMPETENCE ÚŘADU PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE A JEHO PŮSOBNOST PŘI ODHALOVÁNÍ A ŘEŠENÍ KARTELŮ

3.1 Historie Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Český Úřad pro ochranu hospodářské soutěže byl zřízen dne 26. dubna 1991 zákonem České národní rady č. 173/1991 Sb. Činnost tohoto Úřadu byla zahájena 1. července 1991. Sídlem Úřadu se stalo Brno. V roce 1992 nahradilo tento úřad Ministerstvo pro hospodářskou soutěž. Odůvodněním byla v první řadě úloha, kterou plnilo Ministerstvo v privatizačním řízení a rovněž také ekonomická transformace. [7], [26]

Nyní je ochrana hospodářské soutěže institucionálně opět zajišťována Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen Úřad) sídlícím v Brně. Úřad pod tímto pojmenováním začal vykonávat funkci od 1. listopadu 1996, a pokračoval v činnosti někdejšího ministerstva. Zákon č. 273/1996 Sb., ve znění zákona č. 187/1999 Sb. vymezuje působnost Úřadu. Úřadu mimo jiné náleží konat dozor při zadávání veřejných zakázek, poskytování veřejné podpory a jehož cílem je také tvořit podmínky pro podporu a ochranu hospodářské soutěže. [27]

V letech 2002 – 2004 rozhodoval Úřad mimo jiné i v odvětví veřejné podpory o slučitelnosti udělování veřejné podpory s právem ES. Od 1. května 2004 přešla tato pravomoc zcela na Evropskou komisi.

Úřad je ústřední institucí státní správy, která je svobodná ve své rozhodovací činnosti a zároveň je monitorovacím, poradenským a konzultačním orgánem. Od února 2010 provádí Úřad rovněž dohled nad dodržováním zákona o významné tržní síle a jejím zneužití. [7]

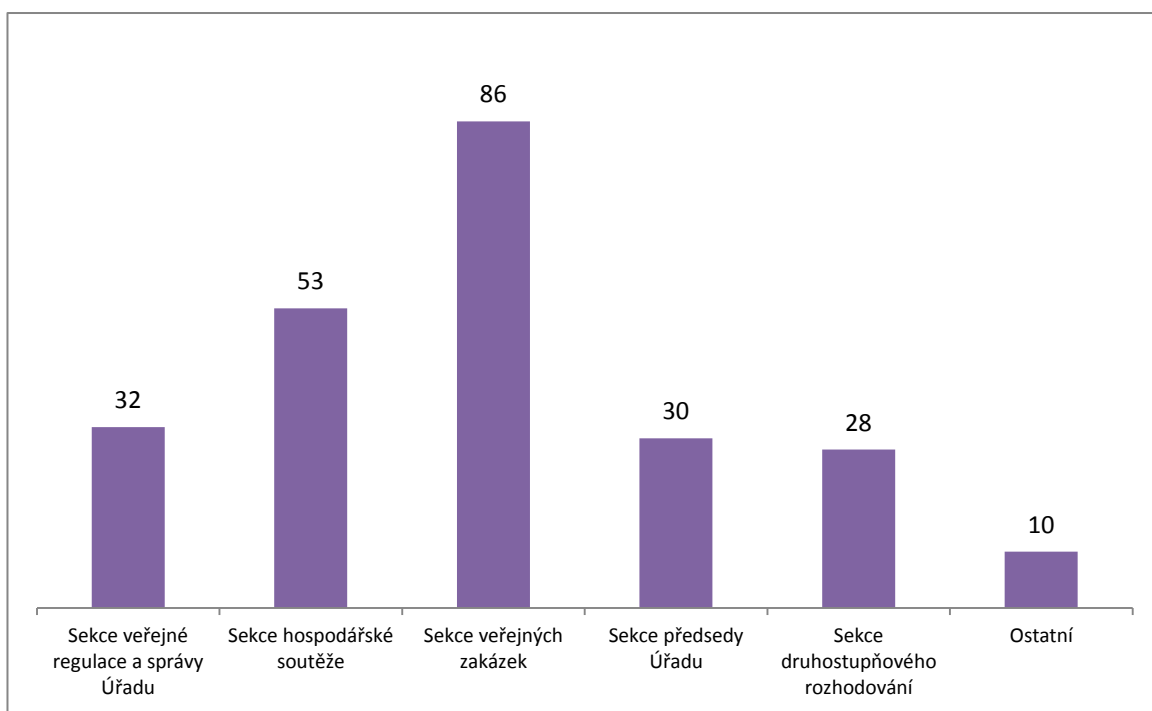
3.2 Současná organizační struktura

Předsedou Úřadu je od 9. července 2009 Ing. Petr Rafaj. Do funkce byl jmenován na návrh vlády již bývalým prezidentem Václavem Klausem. Dne 10. července 2015 byl Petru Rafajovi předsednický mandát prodloužen prezidentem Milošem Zemanem. Předseda Úřadu smí být jmenován nejvýše dvakrát za sebou a jeho funkční období je 6-ti leté. Nesmí být členem politického hnutí a také v žádné politické straně. Tři místopředsedové zastupují předsedu, který je jmenuje do funkce. [18]

V současnosti je Úřad rozdělen do pěti sekcí. Sekce legislativy a veřejné regulace je zastupována Hynkem Bromem, který je zároveň i prvním místopředsedou. Sekce hospodářské soutěže je řízena místopředsedou Michaellem Mikulíkem. Ředitelem sekce veřejných zakázek

byl jmenován místopředseda Josef Chýle. Sekci vnějších vztahů a správy Úřadu řídí Daniel Stankov. Od druhé poloviny roku 2013 začala fungovat sekce dvoustupňového rozhodování. Tyto sekce jsou dále členěny do jednotlivých odborů, které můžeme vidět v příloze A. [16]

Na Úřadu v současné době pracuje okolo 200 zaměstnanců. Na obrázku č. 1 je znázorněn počet zaměstnanců v jednotlivých sekcích k 31. 12. 2014. Nejvíce zaměstnanců pracuje v pozicích ekonomů a právníků. Pravomocná rozhodnutí Úřadu jsou zveřejňována na internetových stránkách a ve Sbírkách rozhodnutí. Zaměstnanci opakovaně vydávají tiskové a výroční zprávy, informační listy a také pořádají semináře a přednášky. [7]

Obrázek 1: Rozdělení zaměstnanců dle sekcí k 31. 12. 2014

Zdroj: [42]

3.3 Kompetence a poslání Úřadu

Posláním Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže je zabezpečit fungování trhu tak, aby bylo v souladu se zásadami hospodářské soutěže a přinášelo užitek všem spotřebitelům. Může se stát, že se společnost pokusí vyhnout společné soutěži nebo se snaží vytěsnit konkurenty z trhu. Úřad plní funkci rozhodčího a kontroluje, zda všechny společnosti respektují stejná pravidla a může uložit peněžité tresty společnostem, které nedodržely soutěžní právo. Tento Úřad rovněž zasahuje proti kartelovým dohodám, spojování soutěžitelů a zneužití dominantního postavení. [12]

Úřad provádí preventivní šetření na trhu, při kterém může zjistit trvání kartelové dohody, nebo může obdržet podnět od jiného spotřebitele nebo soutěžitele. Kartelové dohody jsou dohody sjednané mezi podnikateli, které mohou ovlivnit podmínky oběhu trhu zboží, výroby a výkonu, při kterém může dojít k omezení nebo vyloučení hospodářské soutěže. Podnět může podat kdokoliv, kdo si myslí, že soutěžitel jedná v nesouladu s pravidly hospodářské soutěže. Úřad provede předběžné šetření. Pokud zjistí, že soutěžitel porušil pravidla hospodářské soutěže, zahájí s ním správní řízení.

Při odhalování kartelové dohody nejprve Úřad identifikuje účastníky kartelu, a poté vymeze relevantní trh, na kterém možní kartelisté působí. Následně zhodnotí, zda se nejedná o zakázanou dohodu, nebo zdali nejde uplatnit některá výjimka ze zákazu. Kartelisté mohou aplikovat program shovívavosti, ve kterém mohou spolupracovat na objasnění kartelu s Úřadem.

Úřad provede místní šetření, dokazování a sběr důvěryhodných důkazů a následně sdělí, zda se jedná o zakázanou dohodu, či nikoliv. Pokud se jedná o zakázanou dohodu, následuje sankce. Přehled nejvyšších pokut uložených Úřadem v oblasti zakázaných dohod je znázorněn v tabulce č. 1.

Tabulka 1: Nejvyšší pokuty uložené Úřadem

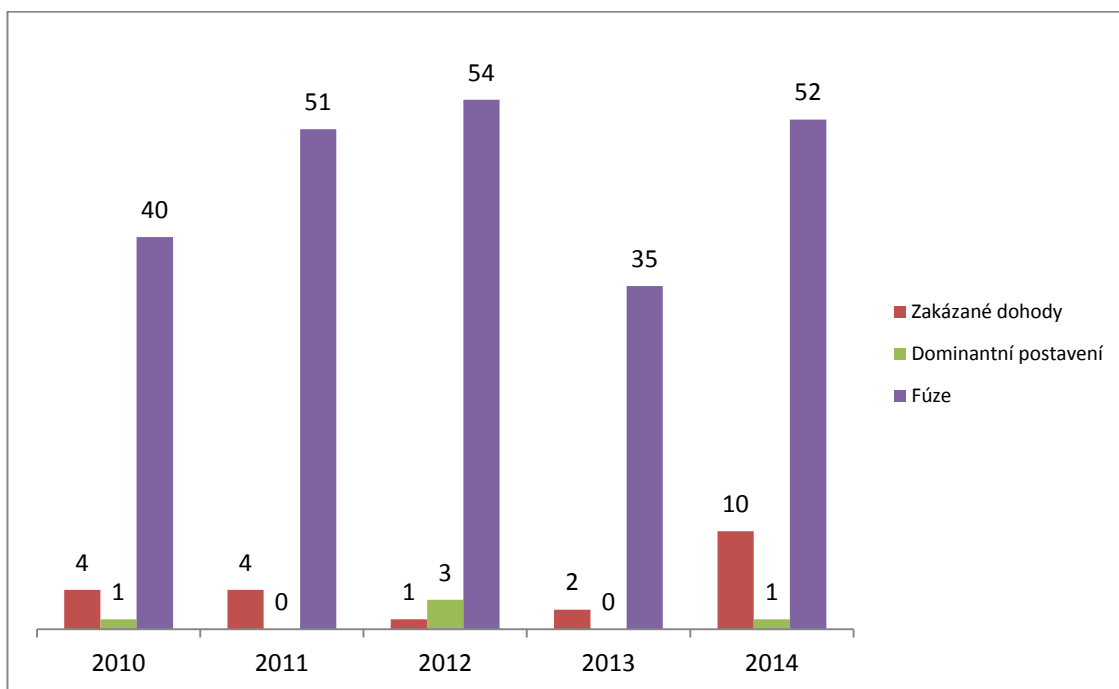
Pokutovaná společnost	Výše pokuty
Siemens AG	107 248 000,- Kč
Siemens Aktiengesellschaft Österreich	88 816 000,- Kč
ALSTOM (Société Anonyme)	85.581.000,- Kč
Mitsubishi Electric Corporation	75.348.000,- Kč
Toshiba Corporation	70.762.000,- Kč
AREVA T&D SA	69.552.000,- Kč
AREVA T&D AG	58.926.000,- Kč
Hitachi Ltd.	54.600.000,- Kč
Hitachi Europe Limited	54.600.000,- Kč
Fuji Electric Holdings Co., Ltd.	44.408.000,- Kč
Fuji Electric Systems Co., Ltd.	44.408.000,- Kč
Japan AE Power Systems Corporation	44.408.000,- Kč
Nuova Magrini Galileo S.p.A.	44.408.000,- Kč
Siemens Transmission and Distribution Limited	44.408.000,- Kč
VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG	44.408.000,- Kč
AVE CZ odpadové hospodářství s. r. o.	41.667.000,- Kč
DELTA PEKÁRNÝ a.s,	24.800.000,- Kč
.A.S.A., spol. s r. o.	24.289.000,- Kč
BILLA, spol. s r.o.	23.800.000,- Kč
SITA CZ a. s.	19.753.000,- Kč

Kartel 1, Kartel 2, Kartel 3, Kartel 4

Zdroj:vlastní zpracování dle [29]

Zásahy pro zneužití dominantního postavení jsou druhým základním pilířem soutěžního práva. Na rozdíl od jiných dohod narušujících soutěž se jedná o jednostranné protisoutěžní jednání. Osoba, která má dominantní postavení se snaží o omezení, vyloučení nebo narušení soutěže. [14], [31]

Třetím pilířem ochrany hospodářské soutěže je posuzování fúzí neboli spojování soutěžitelů. Spojování soutěžitelů je v hospodářské soutěži zcela běžný jev. Většinou jde o sloučení dvou nebo více podniků, za účelem vlivnějšího postavení na trhu. Antimonopolní úřad se zabývá těmi největšími fúzemi, ke kterým dochází na jednotlivých trzích. Pokud by mohlo dojít v důsledku fúze k narušení hospodářské soutěže, jsou firmy nuceny přijmout určité závazky. Po jejich splnění je fúze dovolena. Na obrázku č. 2 je znázorněn počet vydaných rozhodnutí v oblasti hospodářské soutěže v letech 2010 – 2014.

Obrázek 2: Počet vydaných rozhodnutí v oblasti HS v letech 2010 – 2014

Zdroj: [38]

Obrázek č. 2 ukazuje nárůst vydaných rozhodnutí zakázaných dohod v roce 2014. Úřad si začal klást jako největší prioritu odhalování a potírání zakázaných dohod. V letech 2011 – 2014 proběhla kampaň Osvěta a transparentnost veřejných zadavatelů, po které začal Úřad dostávat více podnětů k prošetření.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže si klade za cíl udržování hospodářské soutěže nikoli znemožňování podnikatelských plánů. Další kompetencí Úřadu je dozor při zadávání veřejných zakázek a koncesí, kterým zabezpečuje větší transparentnost při vydávání

veřejných prostředků. Úřad se podílí na tvorbě a úpravě legislativy vztahující se k veřejným zakázkám a koncesím, provádí kontrolu u zadavatelů a přezkoumává úkony zadavatelů veřejných zakázek.

Od 1. února 2010 zajišťuje odbor kontroly tržní síly dohled nad respektováním zákona při prodeji potravinářských a zemědělských výrobků, při kterém usiluje o stanovení určitých vztahů mezi obchodními řetězci a jejich dodavateli.

Další velice významnou činností je monitorování a poskytování poradenství v otázkách veřejné podpory. Důraz je kladen nato, aby byla veřejná podpora poskytována v souladu s platnými pravidly Evropských společenství. [12]

V projektu Osvěta a transparentnost veřejných zadavatelů se Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zaměřil na rozvoj vědomostí zaměstnanců veřejné správy v oblasti zakázaných kartelových dohod a veřejných zakázek uzavřených mezi aktéry zadávacích řízení v záměru ovlivnění výsledku zadávacího řízení. Tento projekt byl financován z prostředků Evropského sociálního fondu. V období let 2011 – 2014 bylo po celé České republice proškoleny experty bezmála tři tisíce zaměstnanců veřejných zakázek.

Úřad si klade za cíl zejména prevenci místo represe. Významní soutěžitelé jsou častokrát varováni Úřadem před jejich případným protisoutěžním jednáním. Některé prohřešky se mnohdy řeší už ve stádiu šetření. V případě nejzávažnějších porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže ukládá Úřad vysoké pokuty. Při zahájení správního řízení mají možnost soutěžitelé akceptovat závazek, který vede k nápravě protisoutěžního stavu. Pokud soutěžitel neodstraní protisoutěžní stav, bude mu uložena Úřadem pokuta. Úřad vede řízení jako dvoustupňová. V prvním stupni činí rozhodnutí příslušný ředitel. Je-li podán rozklad, konečné rozhodnutí vydává předseda Úřadu. Předseda činí rozhodnutí podle návrhu rozkladové komise, která je jeho poradní orgán. Komise je tvořena odborníky, kteří nejsou pracovníky Úřadu. Proti pravomocnému rozhodnutí Úřadu mohou soutěžitelé podat žalobu k soudu. Stupně soudu jsou: Krajský soud v Brně, Nejvyšší správní soud a Ústavní soud.

4 LENIENCY PROGRAM

Mezi nejvýznamnější nástroj antimonopolního úřadu patří Leniency program. Leniency program slouží účastníkovi kartelu, který se rozhodne nahlásit Úřadu trvání zakázané dohody nebo alespoň poskytne důkaz o ní. Takovému účastníkovi může být snížena pokuta nebo může dojít až k jejímu odpuštění.

Vyhláška o Leniency programu byla v Evropské unii přijata v roce 1996 a v roce 2002 proběhla její novelizace. Díky této novelizaci vydala Evropská komise v 16 případech rozhodnutí, na základě kterého byla účastníkům, kteří spolupracovali, odpuštěna nebo zmírněna pokuta. V České republice byl Leniency program zaveden v červenci 2001 jako sedmý v pořadí ve světě. V roce 2006 proběhla jeho částečná novelizace a v roce 2012 byla provedena zásadní novelizace, ve které byl institut Leniency začleněn přímo do zákona o ochraně hospodářské soutěže. Ve světě byl tento program využíván velmi úspěšně jednotlivými státy např. Irskem, Německem, Velkou Británií, Francií, Korejskou republikou, Kanadou, ale především Evropskou komisí. Současná úprava v České republice je srovnatelná s úpravou v zahraničí. [8], [42]

Mezi nejzávažnější postupy narušení hospodářské soutěže patří na prvním místě dohoda mezi soutěžiteli o nepřímém nebo přímém určení ceny. Druhým nejzávažnějším typem dohody mezi soutěžiteli je rozdělení trhu, zákazníků a nákupních zdrojů a na třetím místě je kontrola či omezení odbytu nebo výroby zboží i s jeho vývozem či dovozem. Při takovém to jednání může být účastníkovi kartelové dohody uložena velmi vysoká pokuta až do výše 10 % z čistého obrátu, kterého dosáhl účastník za poslední ukončené účetní období na relevantním trhu. Snížení nebo upuštění od uložení pokuty při spolupráci s Úřadem může nastat v případě, že se účastník podílí na dohodě s konkurenty, udržuje kontakt s konkurenty nebo pokud se domnívá, že dosavadní kontakt jeví známky koordinace s konkurenty. Aby bylo účastníkovi upuštěno od uložení pokuty, musí přijít účastník jako první za soutěžním úřadem. [13]

4.1 Leniency typu I – upuštění od uložení pokuty

Při splnění podmínek Leniency typu I, Úřad upustí od uložení pokuty účastníkovi kartelové dohody. Mezi podmínky Leniency typu I patří, že soutěžitel jako první předloží Úřadu podklady a informace o kartelové dohodě, které Úřad zatím neměl a které odůvodňují vykonání šetření na místě. Významnost informací a podkladů posuzuje Úřad. Mezi další podmínku patří, že soutěžitel přizná účast na kartelové dohodě. Upuštění od uložení pokuty je splněno tehdy, pokud ve chvíli podání žádosti Úřad neprovedl šetření na místě dohody

a neměl mnoho podkladů a informací, které by odůvodňovaly jeho provedení. Poslední podmínkou je, že soutěžitel splňuje společné podmínky pro aplikaci Leniency programu I. Aby byly podmínky splněny, musí soutěžitel předložit některé potřebné podklady a informace. Soutěžitel předkládá jméno a adresu soutěžitele, který podává žádost o upuštění od uložení pokuty, adresy a jména všech účastníků kartelové dohody. Nezbytnou informací je detailní popis kartelové dohody, včetně cílů, způsobů a činností fungování této dohody. Dále předkládá údaje o dotčených službách a výrobcích. Soutěžitel informuje o poloze všech kanceláří, jménech, postaveních a adresách všech soutěžitelů, kteří byli zapojeni do kartelové dohody. [19]

4.2 Leniency typu II – snížení pokuty

Aby byla soutěžiteli snížena pokuta, musí splňovat podmínky Leniency typu II. Mezi tyto podmínky se řadí, že soutěžitel musí předložit Úřadu podklady a informace o kartelové dohodě mající významnou přidanou důkazní hodnotu pro Úřad. Významná přidaná důkazní hodnota je pojem, ve kterém informace a podklady podněcují svou povahou možnost Úřadu podat důkaz o údajné kartelové dohodě. Další podmínkou je, že musí soutěžitel přiznat svoji účast v kartelové dohodě a také musí splňovat společné podmínky pro aplikaci Leniency programu. Leniency program II po splnění podmínek nejdříve vezme zřetel na pořadí soutěžitelů, kteří zažádali o snížení pokuty a poté pokutu sníží. První soutěžitel, který poskytl podklady a informace mající významnou přidanou důkazní hodnotu, bude mít sníženou pokutu o 30 – 50 %. Druhému soutěžiteli bude snížena pokuta o 20 – 30 %, pokud poskytl informace a podklady, které měly významnou přidanou důkazní hodnotu. A dalším soutěžitelům bude snížena pokuta až do výše 20 %, jestliže poskytl podklady a informace mající významnou přidanou důkazní hodnotu. [9], [19]

4.3 Podmínky pro snížení pokuty a upuštění od pokuty

Od okamžiku podání žádosti musí soutěžitel po dobu řízení aktivně pomáhat na objasnění případu. Soutěžitel nesmí zveřejnit žádné informace bez svolení Úřadu, musí podávat pouze přesné, pravdivé a úplné informace. V období, ve kterém rozmýšlel podání žádosti, nepadělal, nezničil a nezatajil žádné informace o kartelové dohodě. Nebude padělat, zamlčovat a ničit informace a podklady, které souvisí s kartelovou dohodou. Soutěžitel bude k dispozici Úřadu a bude bezodkladně odpovídat na požadavky, které mohou pomoci ke zjištění.

Jestliže soutěžitel neukončil účast na kartelové dohodě, musí ji ukončit po podání žádosti a nesmí tím ohrozit šetření, které probíhá na místě.

5 ŘEŠENÍ KONKRÉTNÍCH ODHALENÝCH KARTELŮ ÚŘADEM PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

V následující části práce bude výše popsaná problematika objasněna na konkrétních kauzách. Budou vybrány tři uzavřené kartelové dohody, na kterých bude ukázán konkrétní postup Úřadu při řešení jednotlivých kauz. Řešení kauz je velice náročné na dokazování, a proto může trvat i několik let. Aby bylo možné analyzovat uzavřené kauzy, nebude proto možné vybrat si aktuálnější, neboť dosud nebyly uzavřeny.

Podstatou první kauzy je uzavření segmentačního kartelu čtyř společností z oblasti odpadového hospodářství. Vybrána byla z důvodu zásadního porušení hospodářské soutěže. V této kauze dostaly dvě společnosti kartelu jedny z nejvyšších pokut uložených Úřadem. Druhá kauza rovněž pochází z oblasti odpadového hospodářství, ale na rozdíl od první kauzy se účastníci dopustili cenového kartelu. Za účelem možného porovnání dvou různých kartelů ze stejného prostředí byl vybrán tento případ. Posledním případem je kartel cenový, který pochází z oblasti prodeje zboží a byl vybrán z důvodu ukázky možného podání rozkladu společností, který v předchozích dvou kartelech nebyl podán. Na začátku každé kauzy budou krátce popsáni účastníci kartelové dohody.

5.1 Segmentační kartel společností .A.S.A., spol. s r. o., van Gansewinkel, a.s., AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o., SITA CZ a.s.

Jako první kauza práce byl vybrán kartel z oblasti odpadového hospodářství, který spadá mezi kartely o rozdělování trhu (viz kapitola č. 2.2).

První společností je společnost .A.S.A., spol. s r. o., která se 1. února 2016 přejmenovala na FCC. Tato firma je jednou z největších evropských firem poskytující komunální služby a zabývající se nakládáním s odpady. V České republice provozuje služby od roku 1992. V současnosti je tvořena 20 samostatnými ekonomickými subjekty v ČR. Společnost nabízí své služby městům, obcím, živnostníkům a průmyslovým podnikům. Její hlavní činností jsou služby ekologického poradenství, zřizování, projektování, provozování, výstavba zařízení pro nakládání s odpady, čištění a zimní údržba komunikace. Celkový čistý obrat měla tato společnost v roce 2011 (v době uzavření kauzy) tato společnost 3,5 – 4 miliardy Kč. [5]

Druhou společností, která se účastnila kartelu, byla společnost van Gansewinkel, a.s. Tato společnost byla 7. 5. 2015 koupena firmou AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. V době spáchání kartelu společnost van Gansewinkel, a.s. se zabývala tříděním, odstraněním,

využitím, recyklací a úpravou odpadů. Společnost zajišťovala svoz komunálního odpadu, opravy a údržby veřejného osvětlení, údržbu zeleně, opravy komunikací a služby v oblasti vodního hospodářství. Tato společnost dosáhla v roce 2010 čistého obratu za poslední účetní období 0,5 – 1 miliardu Kč. [41]

Další společností, která uzavřela kartelovou dohodu, byla společnost AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. Tato společnost poskytuje služby svozu a odstranění živnostenského a komunálního odpadu, zpracování druhotných surovin, čištění průmyslových provozů, svoz velkoobjemového odpadu, údržbu městské zeleně, svoz a využití separovaných složek odpadu, odstranění a svoz nebezpečného odpadu, dopravní značení, zimní a letní údržbu komunikací a poradenskou činnost v oblasti nakládání s odpady. Společnost měla v roce 2011 za poslední účetní období čistý obrat 3 – 3,5 miliardy Kč. [1]

Poslední společností kauzy byla společnost SITA CZ a.s., která provádí svoz průmyslového odpadu, sanace, svoz komunálního odpadu, kompletní outsourcing odpadového hospodářství, stálou havarijní službu, prodej ekologických prostředků, technické služby údržby, zpracování a výkup druhotných surovin, facility management a služby, skládky odpadu, biodegradace, skladování a logistiku. V roce 2010 činil čistý obrat této společnosti za poslední účetní období 1 – 1,5 miliardy Kč. [36]

5.1.1 Vymezení kauzy

Tato část práce vychází zejména z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze správního řízení sp. zn. S346/2010/KD vydaného 19. 11. 2012 v Brně.

Úřad rozhodl, že se společnosti .A.S.A., spol. s r. o., van Gansewinkel, a.s., AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. a SITA CZ a.s. dopustily v letech 2007 – 2011 nedovoleného jednání ve vzájemné shodě při rozdělování trhu, tedy segmentačního kartelu.

Účastník řízení .A.S.A., spol. s r. o. se dopustil dohromady třech zakázaných deliktů o rozdělení trhu. Prvního deliktu se dopustil se společností AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. v období od srpna 2007 do května 2011. Druhý delikt nastal v únoru 2010 a trval do října 2010 se společností SITA CZ a.s. a třetí delikt vznikl se společností van Gansewinkel, a.s. v období od října 2009 do září 2010.

Společnost SITA CZ a.s. uzavřela zakázanou dohodu nejen s již zmíněnou společností .A.S.A., spol. s r. o. ale také s AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. v období od ledna 2009 do února 2010 a van Gansewinkel, a.s. od listopadu 2008 do dubna 2014. Poslední delikt, který nastal, byl mezi společnostmi van Gansewinkel, a.s. a AVE CZ odpadové hospodářství

s.r.o. a trval od října 2009 do září 2010. Můžeme říci, že každá z těchto čtyř společností uzavřela zakázanou dohodu s ostatními třemi.

V těchto deliktech se jednalo vždy o výměnu informací a společných kontaktů. Při výběrových řízeních si rozdělovaly zakazníky v oblastech údržby komunikací a nakládání s odpady. Při této koordinaci se dopustily zakázaného jednání ve vzájemné shodě, což vedlo k oslabení hospodářské soutěže na trhu České republiky. Úřad zahájil správní řízení 14. září 2010.

5.1.2 Důkazy o zakázané dohodě

Ve správním řízení Úřad nashromáždil důkazy o spolupráci dvojic soutěžitelů. Důkazy se vztahovaly na rozdělování zakazníků a o projevech této realizace. Zjištění ukázalo, že se užší spolupráce neúčastnili všichni zakazníci, ale jen vybraní. Důkazy, ze kterých vyplývá toto zjištění, byly zajištěny při místním šetření. Soutěžitelé se nedopouštěli zakázané dohody dohromady, ale jednalo se o dvoustranný kontakt. Domlouvali se nejčastěji osobně, emailem a telefonicky. Účastníci řízení spolupracovali tak, že podávali zastírací nabídky do výběrových řízení nebo vůbec nabídky nepodali. Užší spolupráce se týkala společnosti .A.S.A., spol. s r. o. a AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. v oblasti údržby komunikací a oblasti odpadového hospodaření. Ostatních dvojic soutěžitelů se týkala užší spolupráce jen v oblasti odpadového hospodářství.

5.1.3 Posouzení zakázané dohody

Úřad shledal, že účastníci užší spolupráce se účastnili zakázané dohody o rozdělení trhu a vzniklo tak celkem šest bilaterálních dohod. Zakázaná dohoda byla dohoda s tvrdým jádrem, proto nebylo nutné zjišťovat její účinek a nemůže jí být udělena výjimka ze zákazu na základě doktríny de minimis. Účastníci řízení nesplnili podmínky pro vynětí ze zákazu zakázaných dohod a nepředložili žádné důkazy, proto nemůže být zakázaná dohoda vyňata. Úřad prohlásil, že nemůže být uplatněna ani jedna z blokových výjimek schválených na podkladu Rady Evropské Unie nebo Evropské komise kvůli nesplnění podmínek. (viz kapitola 2.3.)

5.1.4 Charakteristika trhů, kterých se kartel týkal

Účastníci zakázané dohody spolupracovali především na trhu nakládáním s odpady. Tento trh zahrnuje činnosti vztahující se na veškeré skupiny odpadů, což jsou souhrnné služby v oblasti nakládání s odpady i se svozem odpadu a jeho likvidací. Úřad shledal, že účastníci spolupracovali na bázi národní, a proto je relevantním trhem veškeré území České republiky.

Souhrnný podíl účastníků na trhu nakládání s odpady byl odhadnut Úřadem na 20 – 25 %, neboť účastníci řízení patří k nejvýznamnějším a největším subjektům na tomto trhu.

Druhým vymezeným relevantním trhem byl trh údržby komunikací. Tento trh pojímá všechny činnosti, které se zabývají komunikací v letním i zimním období. Trh údržby komunikací byl vymezen rovněž na bázi národní, a z tohoto důvodu se stalo relevantním trhem celé území České republiky. Odhadovaný podíl na trhu údržby komunikací na území České republiky byl 2 – 4%. Takovéto procento bylo odůvodněno velkým počtem subjektů zabývajících se touto činností.

5.1.5 Oblast Leniency programu

Leniency žádost obdržel Úřad od společnosti .A.S.A., spol. s. r. o. dne 28. listopadu 2011. Při splnění podmínek lze společnosti snížit nebo zrušit pokutu podle programu aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut. .A.S.A., spol. s. r. o. v průběhu správního řízení doplňovala Leniency žádost. Dne 27. července 2011 Úřad potvrdil, že společnost splňuje podmínky pro snížení pokuty. AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. podala jako druhá Leniency žádost dne 23. října 2010. Následující den potvrdil Úřad rovněž splnění podmínek žádosti pro snížení pokuty.

5.1.6 Zásady stanovení výpočtu pokuty

Úřad může uložit soutěžitelům pokutu dle § 22a odst. 1 písmena b) do výše 10 % z čistého obratu, který byl dosažen za poslední účetní období nebo do výše 10 milionů Kč. Při určování pokuty je přihlíženo k vážnosti správního deliktu. Především se přihlíží ke způsobu spáchání deliktu, vzniklým důsledkům, a za jakých okolností byl delikt spáchán.

Základní částka pokuty je určena podle délky posuzovaného jednání a dle obrátů z prodeje za ukončené účetní období zakázané dohody. Pokud soutěžitel předloží žádost dle Leniency programu a jsou-li splněny všechny stanovené podmínky, Úřad v konečném rozhodnutí sníží pokutu nebo ji neuloží. Úřad dal možnost všem účastníkům řízení využít proceduru narovnání.² Pokud účastník řízení podá návrh na narovnání, a řízení je ukončeno narovnáním s Úřadem, je soutěžiteli snižená výsledná částka pokuty o 20 %. Při stanovení pokuty se přihlíží k aktuální situaci soutěžitele, která je zvláště kontrolována, aby stanovená výše pokuty nepřesahovala 10 % z čistého obratu a nebyla likvidační.

² Významem procedurálního narovnání je snížení administrativní náročnosti správního řízení, které je vedeno Úřadem. Výsledkem procedury narovnání je rozhodnutí oznamující protisoutěžní jednání.

Jednou z nejzávažnějších forem zakázaných dohod jsou dohody o rozdělení trhu, které jsou nazývané jako dohody s tvrdým jádrem. Pro výpočet pokuty je tak použit maximální koeficient závažnosti ve výši 3 %.

5.1.7 Uložení pokut soutěžitelům

Společnost .A.S.A., spol. s r. o. se dopustila tří deliktů, které se týkaly rozdělení trhu. Nejzávažnějšího deliktu se dopustila se společností AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. Dohoda porušila zákon na trhu údržby komunikací a na trhu nakládání s odpady na celém území České republiky v délce 3 roků a 9 měsíců. Úřad při stanovení pokuty vycházel z koeficientu podle času na 1 – 1,3. Do pokuty byla zahrnuta jen cena prodeje dosažená tímto účastníkem řízení pouze na trhu nakládání s odpady v České republice, nikoli i na trhu údržby komunikací. Účastník řízení měl za poslední účetní období čistý obrat 3,5 – 4 miliardy Kč. Základní částka byla vypočtena dle koeficientů na výši 57 831 074 Kč. Úřad přitížil společnosti kvůli spáchání třech deliktů o 5 %.

Protože si společnost podala jako první žádost Leniency, předložila důkazy a informace o zakázané dohodě a splnila všechny podmínky, byla jí snížena pokuta o 50 %. Úřad nabídl účastníkům řízení využít proceduru narovnání a společnost .A.S.A., spol. s r. o. ji využila, byla jí snížena pokuta o dalších 20 %.

Konečná částka vypočtené pokuty po zaokrouhlení na celé tisíce dolů se rovná 24 289 000 Kč. Tato částka nepřevyšuje 10 % z čistého obratu za poslední období a současně není likvidační.

Společnost van Gansewinkel, a.s. se dopustila celkem tří deliktů. Zakázané dohody se týkaly rozdělení trhu. Nejzávažnější dohodu spáchala se společností SITA CZ a.s. o rozdělení trhu nakládání s odpady, která trvala nejméně 1 rok a 5 měsíců. Úřad stanovil koeficient na 1 – 1,3. Soutěžitel měl čistý obrat za poslední účetní období ve výši 0,5 – 1 miliardy Kč. Po výpočtu koeficientu měla základní částka pokuty výši 12 352 390 Kč.

Jelikož společnost uzavřela více deliktů v oblasti rozdělení trhu, Úřad jí přitížil o 10 %. Soutěžitel využil možnost ukončení řízení v rámci procedury narovnání, a proto mu byla snížena pokuta o 20 %. Závěrečná částka po zaokrouhlení na celé tisíce dolů činila 10 870 000 Kč. Tato částka není pro společnost likvidační a zároveň nepřesahuje 10 % čistého obratu za poslední období.

Společnost AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. spáchala celkem tři delikty. Nejzávažnější a zároveň nejdéle trvající zakázaná dohoda trvala 3 roky a 9 měsíců se

společností .A.S.A., spol. s. r. o. Úřad stanovil koeficient času v rozmezí 1,4 – 1,7. Účastník řízení působil na trhu údržby komunikací a na trhu nakládání s odpady na celém území České republiky. Soutěžitel měl celkový čistý obrat za poslední ukončené období 3 – 3,5 miliardy Kč. Úřad vypočítal základní pokutu ve výši 67 641 836 Kč.

Přitěžující okolností pro společnost bylo, že se dopustila více než jednoho deliktu o rozdělení trhu. Společnosti byla zvýšena pokuta o 10 %. Jelikož soutěžitel podal jako druhý Leniency žádost, splnil všechny podmínky a poskytl Úřadu důležité informace a důkazy, které měly významnou hodnotu, byla mu snížena pokuta o 30 %. Společnost využila možnost procedury narovnání, a proto jí byla snížena pokuta o dalších 20 %. Výsledná částka zaokrouhlená na celé tisíce dolů byla vypočítána na 41 667 000 Kč. Tato pokuta nebyla pro soutěžitele likvidační a současně nepřesáhla 10 % z dosaženého čistého obratu za poslední účetní období.

Společnost SITA CZ a.s. porušila zákon na trhu nakládání s odpady. Dopustila se celkem tří deliktů. Nejdéle trvající delikt trval 1 rok a 5 měsíců se společností van Gansewinkel, a.s. Úřad stanovil koeficient času v rozmezí 1 – 1,3. Společnost měla v roce 2010 za poslední ukončené období čistý obrat ve výši 1 – 1,5 miliardy Kč. Soutěžiteli byla vypočtena základní částka pokuty ve výši 22 446 919 Kč.

Jako přitěžující okolnosti bylo dopuštění se celkem tří deliktů. Úřad přitížil společnosti o 10 % a polehčující okolnosti neshledal. Tento soutěžitel využil jako ostatní soutěžitelé ukončit řízení v rámci procedury narovnání a byla mu snížena pokuta o 20 %. Konečná částka činila 19 753 000 Kč po zaokrouhlení na celé tisíce dolů. Pokuta nepřesahuje 10 % z čistého obratu za poslední ukončené období a není pro společnost likvidační.

5.1.8 Konečné rozhodnutí

Úřad uložil za porušení § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže nejvyšší pokutu společnosti AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. ve výši 41 667 000 Kč. Společnosti .A.S.A., spol. s. r. o. byla stanovena pokuta ve výši 24 289 000 Kč, SITA CZ a.s. ve výši 19 753 000 Kč a van Gansewinkel, a.s. ve výši 10 870 000 Kč. Společnosti měly tyto pokuty splatit do 90 dnů od vydání právní moci tohoto rozhodnutí. Současně byla každé společnosti uložena povinnost uhradit náklady na řízení ve výši 2 500 Kč. Splatnost těchto nákladů je 15 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Společnosti AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. byla uložena nejvyšší pokuta z důvodu nejdelšího trvání zakázané dohody se společností .A.S.A., spol. s. r. o. a zároveň narušila soutěž na dvou relevantních trzích.

5.2 Cenový kartel České asociace odpadového hospodářství

Druhou kauzou je kartel z České asociace odpadového hospodářství, který se řadí mezi cenové kartely. (viz kapitola 2.2.1).

Česká asociace odpadového hospodářství (dále asociace) vznikla počátkem roku 1997. Tato asociace se zabývá poskytováním podpory členům, při aplikování vysokého technického standardu, vzdělávací a publikační činností, zastupuje podnikající osoby v oblasti nakládání s odpady ve styku s úřady, komorami, veřejnoprávními a soukromoprávními institucemi.

Asociace aktivně spolupracuje při vytváření právních předpisů ovlivňující podnikání v této oblasti a vyvíjí úsilí ve snaze snížit pro podnikající osoby administrativní zátěž. Asociace se snaží, aby její každý člen vykonával svou činnost pomocí moderních metod s platnou legislativou. Cílem asociace je zajistit co nejfunkčnější konkurenční prostředí v oblasti nakládání s odpady. Asociace se neúčastní hospodářské soutěže, ale svojí činností ji může ovlivňovat. V současné době spadá pod asociaci více než 85 společností. Členové asociace zaměstnávají okolo 7 500 pracovníků, kteří poskytují své služby zhruba 79 000 firem. [3]

5.2.1 Vymezení kauzy

Česká asociace odpadového hospodářství používala zakázané a neplatné cenové rozhodnutí sdružení soutěžitelů. Toto rozhodnutí směřovalo k narušení hospodářské soutěže v oblasti nakládání s odpady v celé České republice.

V období od 11. listopadu 2004 do 1. října 2008 se asociace dopustila zakázané dohody tím, že každý rok stanovovala, rozesílala svým členům, vyhlašovala a zveřejňovala přes média, jaké bude v následujícím roce předpokládané zvětšení nákladů v odpadovém hospodářství.

5.2.2 Zjištěné důkazy

V této části práce vycházím především z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze správního řízení sp. zn. S098/2011/KD zahájeného dne 18. března 2011.

Úřad zjistil, že od roku 2004 do 2008 asociace zveřejňovala pomocí časopisu „Odpady“ a internetu, jaký bude očekávaný vzrůst nákladů - index inflace v odpadovém hospodářství. Členové asociace měli poté tento nárůst zohlednit při kalkulaci služeb odpadového hospodářství. Již v listopadu 2004 byl uveřejněn článek index inflace, ve kterém asociace uváděla, že očekávané náklady v odpadovém hospodářství pro rok 2005 budou navýšeny o 9,64 %.

Asociace uveřejňovala i v dalších letech články o očekávaném růstu nákladů. V roce 2006 měly být náklady na svoz, sběr a dopravu navýšeny o 8,9 % a 7,1 % pro ostatní služby. O rok později měly náklady vzrůst o 9,4 % v roce 2008 o 7,1 % a v roce 2009 o 13,2 %. Tyto články byly zveřejňovány na internetových stránkách některých obcí a stránkách svazu obcí a měst, na internetu členů asociace a sdružení služeb. Články byly i distribuovány ve formě tiskového prohlášení asociace.

Prohlášení o zvýšení nákladů zmínil účastník řízení také ve Zpravodaji asociace, ve kterém ředitel oznámil všem členům, že připravil prohlášení o nárůstu nákladů a plní tak usnesení valné hromady. Úřad oslovil členy asociace, obce, další soutěžitele, kteří působili v oblasti odpadového hospodářství a další tři asociace působící v této oblasti. Všechny oslovené skupiny publikovaly na svých internetových stránkách toto Prohlášení.

Členové asociace dostávali Prohlášení každoročně emailem, a mělo pro ně pouze informativní funkci. Prohlášení používali při jednání s klienty o změně ceny a někteří členové ho posílali svým zákazníkům.

Podíl členů asociace na trhu nakládání s odpady podle odhadu Úřadu činil 40 - 65 %. Jelikož je asociace jedním z nejvýznamnějších a největších subjektů působících v této oblasti, považoval Úřad tento odhad za spolehlivý. Podle zjištěných skutečností Úřad prokázal, že se účastník řízení dopustil správního deliktu 11. listopadu 2004 a své jednání ukončil 1. října 2008. Začátek správního deliktu bylo posouzeno první zveřejnění nárůstu nákladů na internetu.

Představenstvo asociace jako první rozhodlo o výpočtu nárůstu nákladů a poté byl zveřejněn na internetových stránkách a v časopisech. V následujících letech výpočet podepsal výkonný ředitel asociace. V dalších letech o výpočtu rozhodovala valná hromada asociace. Rozhodnutí lze považovat za zakázané pouze v případě, že směřuje od sdružení k jeho členům. V tomto případě tak sdružení jednalo. Z vyhlášeného nárůstu nákladu je zřejmé úsilí ovlivnit cenu určité služby, kterou poskytovali členové asociace.

Bylo zjištěno, že některými soutěžiteli byl nárůst nákladů použit při jejich podnikatelské činnosti. Úřad tak prokázal dopad na trh, který vedl k narušení hospodářské soutěže na trhu nakládání s odpady.

5.2.3 Vyjmutí dohody ze zákazu

Účastník řízení nemůže využít dohodu o vynětí ze zákazu na základě de minimis, neboť se jedná o cenovou dohodu a zároveň přesahuje stanovená procenta pro vyjmutí ze zákazu.

Rovněž nemůže být vyňata ze zákazu blokovou výjimkou, protože se blokové výjimky nevztahují na tento typ jednání. Dohoda nemůže být vyňata ani podle § 3 odst. 4 zákona o ochraně hospodářské soutěže, neboť stanovování nárůstu nákladů nepřispívá ke zlepšení distribuce, výroby zboží, k podpoře hospodářského či technického rozvoje ani nějaké výhody pro spotřebitele.

5.2.4 Výpočet pokuty

Výše pokuty se odvíjí od závažnosti spáchaného deliktu, podle délky trvání deliktu a podle opakovatelnosti. Úřad ukládá pokuty z důvodu prevence a plní funkci represivní.

Jelikož asociace nevykonává vlastní činnost v oblasti nakládání s odpady, nebylo možno jí určit hodnotu prodejů a základní částka nemohla být proto určena z těchto prodejů. Úřad určil základní částku pokuty podle obecných zásad, které jsou stanoveny v § 22 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže.

Při stanovování pokuty může Úřad uložit účastníkovi řízení v maximální výši 10 000 000 Kč, nebo do výše 10 % čistého obratu za poslední účetní období. Jelikož účastník řízení nevykonává podnikatelskou činnost, horní hranicí se považuje 10 000 000 Kč.

Úřad považoval chování účastníka řízení při přijetí zakázaného rozhodnutí sdružení soutěžitelů chování účastníka řízení jako velmi závažné porušení zákona. Delikt trval 3 roky a 10 měsíců, což nešlo považovat za krátkodobé jednání. Úřad při stanovování pokuty přihlížel, zda jsou některé přitěžující či polehčující okolnosti. Úřad shledal, že se účastník řízení dopustil úmyslného jednání, což bylo přitěžující okolností. Asociace se opakovaného porušení zákona nedopustila, neboť jí nebylo v minulosti vytýkáno protisoutěžní jednání. Jako polehčující okolnost shledal Úřad pomoc při objasnění deliktu i v období, kdy asociace nevstoupila do procedury narovnání.

Výsledná částka pokuty byla vypočtena na 495 000 Kč. Jelikož účastník řízení využil proceduru narovnání a splnil všechny podmínky, snížil mu Úřad pokutu o 20 %. Konečná částka byla stanovena na 396 000 Kč. Tato pokuta není pro asociaci likvidační a neohrožuje její další existenci.

5.2.5 Konečné rozhodnutí

České asociaci odpadového hospodářství bylo za porušení § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochranně hospodářské soutěže uložena pokuta ve výši 396 000 Kč. Tuto pokutu musela asociace uhradit do 90 dnů od právní moci rozhodnutí. Rovněž musela asociace zaplatit

paušální částku nákladů řízení. Vzhledem k délce řízení, složitému případu a rozsahu Úřad základní paušální částku 1 000 Kč zvýšil o 1 500 Kč. Účastník řízení stanovenou částku ve výši 2 500 Kč musel zaplatit do 15 dnů od právní moci rozhodnutí.

5.3 Cenový kartel společnosti CANDY

Třetí kauzou je kartel z oblasti prodeje zboží, kterého se účastnila společnost CANDY s. r. o. se svými internetovými obchody a registrovanými distributory.

Společnost CANDY s. r. o. prodává kompletní krmiva pro kočky a psy, krmivo K9, MACs, pamlsky CANDIE 'S, NUTRAM a FELINE. Firma nabízí suché granulované krmivo z kuřecího masa pro jakoukoliv kategorii plemene. Strategií společnosti je prodávat krmivo nejvyšší kvalitativní třídy a vyšší střední třídy. Krmivo nakupují především zákazníci informovaní, kteří volí raději dražší krmivo z kvalitních surovin před lacinější náhražkou suroviny. Společnost zaujmula velmi významnou pozici na trhu s krmivy K9, které jsou vyšší střední třídy a s krmivy NUTRAM. Společnost CANDY je jedním z nejvýznamnějších dovozců krmiv do České republiky. [11]

5.3.1 Vymezení kauzy

Společnost CANDY s. r. o. porušila zákon v období od prosince 2010 do září 2012 tím, že uzavřela zakázanou dohodu s internetovými obchody a od ledna 2010 do září 2012 se svými registrovanými distributory. Společnost uzavírala zakázané dohody o určení nejnižších cen pro následující prodej, zejména na trhu suchých krmiv pro psy ale i pamlsků pro kočky a psy a trhu suchých krmiv pro kočky.

Úřad zjistil, že společnost vydávala v tomto období obchodní podmínky, ve kterých se museli registrovaní distributoři zavázat k dodržování minimálních cen pro další prodej. Pomocí emailových zpráv uzavřela zakázanou dohodu s provozovateli internetových obchodů, kterým byla určována cena krmiv pro další prodej. Společnost kontrolovala, zda internetové obchody dodržují stanovené ceny a zároveň na ně vyvíjela nátlak, pokud nechtěli smluvené ceny dodržovat. Při tomto jednání došlo k narušení hospodářské soutěže, při kterém došlo k navýšení cen krmiv až o 20 %. V důsledku tohoto navýšení se snížil počet e-shopů, které nabízeli krmiva od společnosti CANDY s. r. o.

5.3.2 Rozhodnutí prvního stupně

Tato část vychází z rozhodnutí vydaného 16. prosince 2013 v Brně ve správním řízení sp. zn. S461/2011/KD, které bylo zahájeno 9. října 2011.

Dne 25. 3. 2013 bylo Úřadem vydáno rozhodnutí, ve kterém bylo uvedeno, že společnost CANDY s. r. o. uzavřela a rovněž plnila zakázané dohody v oblasti určování cen pro další prodej. Jejím záměrem bylo narušit hospodářskou soutěž na trzích se suchými krmivy pro

kočky, suchými krmivy pro psy a pamlsky pro kočky a psy v období od 25. ledna 2010 do 27. září 2012. Orgán prvního stupně do budoucnosti zakázal účastníku řízení určovat ceny pro další prodej, aby nedocházelo k narušování hospodářské soutěže.

Účastníku řízení bylo prvostupňovým orgánem uloženo sjednat nápravu, která se týkala povinnosti písemně oznámit provozovatelům internetových obchodů, kteří byli osloveni o navýšení cen účastníkem řízení v období trvání zakázané dohody, že v budoucnu je požadavek na zachovávání minimálních doporučených nebo doporučených cen zakázán. Společnost CANDY s. r. o. musela nejpozději do 14 dnů od uplynutí lhůty doložit splnění nápravného opatření Úřadu. Za porušení § 3 odstavce 1 zákona rozhodl orgán prvního stupně o pokutě ve výši 802 000 Kč. Dále musel účastník řízení uhradit náklady řízení ve výši paušální částky 2 500 Kč. Rozhodnutí bylo společnosti CANDY s. r. o. doručeno 25. února 2013 a 11. března 2013 podala společnost rozklad.

5.3.3 Rozklad

Soutěžitel nesouhlasil s rozhodnutím, a proto se rozhodl podat rozklad. Nesouhlasil především se skutečností, že by spáchal správní delikt v určování cen. Účastník řízení uváděl, že jednal v obraně proti dumpingovým cenám, které nastavuje konkurence. Soutěžiteli se nelíbilo jednání Úřadu v oblasti opomíjení obrany a interpretaci okolností přitěžující soutěžili. Účastník řízení rovněž nesouhlasil s tím, že by se mělo jednat o zakázanou dohodu, neboť uváděl ceny pro další prodej pouze jako doporučené a nikoliv jako určené, a to soutěžní právo dovoluje.

Za uzavření zakázané dohody byla postižena jen společnost CANDY s. r. o., která namítala a domnívala se, že by mělo být zahájeno správní řízení i s dalšími subjekty, protože dohoda obsahovala nejméně dvě strany. Účastník řízení nesouhlasil s rozhodnutím Úřadu v oblasti protiprávního jednání a naopak se snažil zamezit dumpingovým cenám, které používali někteří prodejci na trhu, a on se těmito praktikám bránil. Důvodem obrany měly být především organizované akce od největších distributorů na trhu v České republice. Na obaly krmiv dodávaných od účastníka řízení dávali distributoři štítky krmiv propagující konkurenční značky, nabízeli slevy konkurenčních značek až o 20 % a využili slevy od účastníka řízení na umělé snížení ceny krmiv, které jim dodával.

Soutěžitel upozorňoval na nesprávné jednání ostatních prodejců, ale zastání nenašel ani u správního soudu a tak sáhl po obranných mechanismech. Úřad odmítl toto jednání prošetřit, i když ho účastník řízení informoval.

Účastník řízení zdůrazňoval, že Úřad vyhledal údaje z internetových stránek různých vyhledávačů. V internetových vyhledávačích viděl jejich snadnou zneužitelnost a nezastoupení všech obchodníků. Soutěžitel tvrdil, že od června 2012 neprovedl žádný zásah do cen ani žádnou kontrolu ceny, protože byl upozorněn Úřadem. Upozornění Úřadu nebylo hlavním důvodem, neboť došlo k ustálení cen a nebylo potřeba provádět kontroly a zásahy do cen. Soutěžitel začal dodávat do prodejní sítě a zrušil svoji distribuční síť. Po této změně došlo k poklesu tržeb. Uložení pokuty Úřadem považuje účastník řízení za nepřiměřenou a zároveň za likvidační.

Soutěžitel navrhuje, vzhledem ke všem skutečnostem, které uvedl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno předsedou Úřadu a bylo vráceno prvostupňovému správnímu orgánu k novému rozhodnutí a posouzení.

5.3.4 Přezkoumání rozhodnutí

Předseda Úřadu při přezkumu, zda se jedná o zakázanou dohodu, uvedl, že se jedná o zakázanou dohodu, a při zjišťování skutkového stavu uvedl prvostupňový orgán správnou normu. Účastníkovi řízení bylo prokázáno plnění a uzavírání zakázané dohody v oblasti určování cen s registrovanými distributory. Platnost dohody byla od 25. ledna 2010 do 27. září 2012. Účastník řízení v tomto období vytvářel a upravoval obchodní podmínky.

První obchodní podmínka platná od 25. ledna 2010 určovala registrovaným distributorům povinnost maximalizovat svoje úsilí, chránit obchodní značku, dodržovat velkoobchodní ceny při prodeji se slevou a zároveň písemně projednat a nechat si odsouhlasit od účastníka řízení možnou slevu z velkoobchodní ceny.

Následné obchodní podmínky platné od 1. července 2010 stanovovaly registrovaným distributorům stejné podmínky doplněné o část, ve které bylo omezeno poskytovat slevy z velkoobchodní ceny hranicí 5 %, a při prodeji internetovým obchodům mohla být poskytnuta sleva pouze po písemném odsouhlasení účastníkem řízení.

Výrazná změna nastala s vydáním obchodních podmínek 1. února 2011, kdy bylo zakázáno prodávat zboží internetovým obchodům registrovanými distributory. Po písemné dohodě bylo možné dodávat zboží internetovým obchodům, ale účastník řízení stanovil přesnou cenovou politiku a cena pro spotřebitele musela být ve všech obchodech minimálně stejná nebo vyšší než maloobchodní cena.

V obchodních podmínkách platných od 1. ledna 2012 bylo povoleno prodávat zboží internetovým obchodům, byly doporučeny minimální maloobchodní ceny a stanoveny

minimální velkoobchodní ceny pro další prodej. Ceny měly vycházet z metodiky ministerstva financí. Účastník řízení si psal s registrovanými distributory emailové zprávy. Zprávy byly napsány 1. února 2010, 2. února 2011 a 7. srpna 2012, ve kterých byly uvedeny podmínky pro získání výhod. Při nedodržení těchto podmínek by došlo ke zrušení slev a výhod. Bylo prokázáno, že účastník řízení uzavíral zakázané dohody s registrovanými distributory. Tímto byla jeho námitka odmítnuta.

Prvostupňový orgán dokázal záměr společnosti CANDY s. r. o. sjednotit ceny na maloobchodní úrovni, kontrolu a realizaci nad dodržováním doporučených maloobchodních cen v souvislosti s další spoluprací s internetovými prodejci. Důkazním materiálem byly emailové zprávy, ve kterých účastník řízení nejprve vyvíjel nátlak na internetové obchody k navýšení ceny. V případě že by internetové obchody nedodržely podmínky, musely by jim distributoři stanovit jiná pravidla. V další emailové zprávě byl stanoven určitý termín, do kterého musí internetové obchody zvýšit ceny, při nedodržení jim jinak přestanou distributoři dodávat zboží. Účastník řízení měl záměr uskutečňovat svoji vlastní cenovou politiku, při které stanovoval doporučené ceny pro další prodej. Doporučené ceny znamenaly pro internetové obchody závazné ceny. I tato námitka byla účastníku řízení odmítnuta kvůli nedůvodnosti.

Účastníku řízení byla rovněž zamítnuta námitka v záměru zamezení dumpingových cen, neboť dodržování právních předpisů ostatních podniků mají v kompetenci veřejnoprávní orgány, nikoliv jiný podnik. Soutěžitel neuspěl ani s další námitkou v oblasti nastavování obranných mechanismů. Požadoval o Úřadu prošetření praktik, neboť je poškozován internetovými obchody. Účastník řízení uvedl, že Úřad odmítl praktiky prošetřit a proto nastavil obranné mechanismy. Úřad ho vyzval, aby mu poskytl další informace o jednání internetových obchodů, ale účastník řízení přestal reagovat. Nečinný tedy nebyl Úřad nýbrž účastník řízení.

Další námitka účastníka řízení se týkala vyměření pokuty. Tato námitka mu byla také zamítnuta, protože Úřad postupoval při výpočtu podle zákonných kritérií. Žádná z námitek obsažená v rozkladu účastníkem řízení nebyla považována za důvodnou.

5.3.5 Konečné rozhodnutí

Napadené rozhodnutí bylo řádně přezkoumáno a bylo rozhodnuto, že prvostupňový orgán správně zvolil, aplikoval a vyložil právní normu. Přezkoumána byla i věcná správnost, na kterou byla vznesena námitka. Správní orgán prvního stupně se nedopustil žádného pochybení ani vad, a proto nebylo možné napadené rozhodnutí zrušit nebo změnit.

Shrnutí

Následující tabulka č. 2 znázorňuje shrnutí předešlých kauz a ukazuje vliv spolupráce společností s Úřadem na výši konečné pokuty. Jak bylo v předešlých kapitolách zmíněno, společnosti mohou využít více možností, jak s Úřadem spolupracovat (např. Leniency program, procedura narovnání). Tabulka mimo jiné ukazuje, který vliv spolupráce je nejučinnější.

Tabulka 2: Shrnutí vybraných kartelových dohod

	Kartel A				Kartel B	Kartel C
Účastníci	.A.S.A., spol. s. r. o.	van Gansewinkel, a.s.	AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	SITA CZ a.s.	Česká asociace odpadového hospodářství	CANDY s. r. o.
Oblast podnikání	odpadové hospodářství				odpadové hospodářství	prodej zboží
Typ kartelu	segmetační				cenový	cenový
Navržená pokuta	57 831 074 Kč	12 352 390 Kč	67 641 836 Kč	22 446 919 Kč	495 000 Kč	802 000 Kč
Leniency program	žádost podána (pokuta snížena o 50 %)	žádost nepodána	žádost podána (pokuta snížena o 30 %)	žádost nepodána	žádost nepodána	žádost nepodána
Procedura narovnání	využito (pokuta snížena o 20 %)	využito (pokuta snížena o 20 %)	využito (pokuta snížena o 20 %)	využito (pokuta snížena o 20 %)	využito (pokuta snížena o 20 %)	nevyužito
Rozklad	nepodán	nepodán	nepodán	nepodán	nepodán	podán ale zamítnut
Konečná pokuta	24 289 000 Kč	10 870 000 Kč	41 667 000 Kč	19 753 000 Kč	396 000 Kč	802 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle [32], [33], [34], [35]

Analýza ukázala, že se účastníkům kartelů vyplatí s Úřadem spolupracovat. Z předešlé tabulky je zřejmé, že společnost může dosáhnout poměrně vysokého snížení pokuty. I přesto jsou však pokuty poměrně vysoké, a plní tak preventivní funkci. Udělená pokuta jistě komplikuje podnikání, a proto je dle mého názoru lepší kartelovou dohodu neuzavírat, což vyplývá i z této práce.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo analyzovat působnost a kompetence Úřadu v oblasti odhalování kartelových dohod a zachování tak konkurence na trhu.

Úřad často upozorňuje soutěžitele, o jejich možném protisoutěžním jednání. Pokuty jsou ukládány, pokud dochází k nejzávažnějšímu porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže.

Konkrétní postup Úřadu ve výše zmíněné oblasti byl ukázán na třech vybraných kauzách. První dva vybrané příklady byly z oblasti odpadového hospodářství. Pro názornost byly vybrány dva druhy kartelů, a to segmentační kartel a kartel cenový. Obě kauzy pocházely z počátku 21. století.

Jelikož cílem práce bylo analyzovat ucelené kauzy včetně rozhodnutí Úřadu, nebylo možné vybrat si aktuálnější zakázané dohody, neboť nejsou dosud uzavřeny. Řešení kauz je velmi náročné na získávání důkazů, provádění místního šetření a dokazování, a proto může rozřešení kauz trvat i několik let.

Segmentační kartel uzavřený mezi společnostmi .A.S.A., spol. s r. o., van Gansewinkel, a.s., AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. a SITA CZ a.s. byl u všech společností ukončen pokutami. Všechny čtyři společnosti využily procedury narovnání a pokuta jim byla snížena o 20 %. Dvě společnosti navíc využily Leniency program. Společnost .A.S.A., spol. s r. o. podala žádost Leniency jako první a byla jí snížena pokuta o další 50 %. Druhou žádost podala společnost AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. a pokuta jí byla snížena o 30 %.

Cenový kartel týkající se České asociace odpadového hospodářství byl ukončen rovněž pokutou. Jelikož účastník řízení nevykonával podnikatelskou činnost, byla mu stanovena pokuta podle obecných zásad ustanovených v § 22 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb. o ochraně hospodářské soutěže. Účastník řízení využil procedury narovnání a byla mu snížena tato pokuta o 20 %.

Pro větší přehled o dané problematice byla do práce zařazena třetí kauza, která se týkala rovněž cenového kartelu pocházejícího však z oblasti prodeje zboží. Tato kauza se odlišovala od předchozí tím, že účastník řízení využil možnosti podání rozkladu. Všechny námitky, které účastník řízení v rámci rozkladu uvedl, byly však Úřadem zamítnuty, protože nebyly považovány za důvodné. V tomto případě uložená pokuta zmírněna nebyla.

V práci bylo mimo jiné ukázáno na konkrétních případech, že pokud jsou kartely odhaleny, vyplatí se účastníkům řízení s Úřadem spolupracovat. Při spolupráci je možné

dosáhnout poměrně vysokého snížení pokuty. Jak práce ukázala, pokuty jsou i přesto poměrně vysoké a tak plní preventivní funkci pro ostatní firmy. Udělené pokuty firmám značně komplikují podnikání, a proto je dle mého názoru lepší kartelové dohody neuzavírat a snažit se své postavení na trhu udržet legální cestou.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] *AVE Česká republika* [online]. Praha: AVE CZ odpadové hospodářství, s. r. o., 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ave.cz/cs/o-spolecnosti/profil-spolecnosti>.
- [2] BEJČEK, Josef. *Existenční ochrana konkurence*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1996, 369 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-210-1353-2.
- [3] ČAOH [online]. Praha: Česká asociace odpadového hospodářství, 2012 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.caoh.cz/caoh.html>.
- [4] *Dohody zanedbatelného významu* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2012 [cit. 2016-01-28]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/osveta-a-transparentnost-verejnych-zadavatelu/zakazane-dohody-bid-rigging/zakazane-dohody-kartely.html>.
- [5] *FCC* [online]. Praha: .A.S.A. Abfall Service AG, 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.fcc-group.eu/cs/Ceska-republika/Uvod.html>.
- [6] GERBER, David J. *Law and competition in twentieth century Europe: protecting Prometheus*. New York: Oxford University Press, 1998, xiv, 472 p. ISBN 01-982-6285-X.
- [7] *Historie Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2012, 2015 [cit. 2015-12-21]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu.html>.
- [8] *Infolist 2004* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2004 [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/informacni-listy.html>.
- [9] *Infolist 2007* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2007 [cit. 2016-02-01]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/informacni-listy.html#2007>.
- [10] KINDL, Jiří. *Kartelové a distribuční dohody: teorie a praxe*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2009, xviii, 305 s. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-136-9.
- [11] *Kanadská kompletní krmiva pro psy a kočky* [online]. Pardubice: CANDY, s. r. o., 2016 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.candy.cz/>.

- [12] *Kompetence a poslání Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2012 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu.html>.
- [13] *Leniency program* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2012 [cit. 2016-01-29]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuziti-dominance/leniency-program.html>.
- [14] MUNKOVÁ, Jindřiška, Pavel SVOBODA a Jiří KINDL. *Soutěžní právo*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2006, xix, 411 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9440-6.
- [15] Nařízení ze dne 23.12.1969, kterým se mění a doplňují některá ustanovení vládního nařízení č. 100/1966 Sb., o plánovitém řízení národního hospodářství, ve znění pozdějších předpisů [online]. Praha: epravo.cz, a.s., 1999, 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=31557&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>.
- [16] *Organizační struktura Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2012, 2015 [cit. 2015-12-21]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/organizacni-struktura.html>.
- [17] PELC, Vladimír. *Hospodářská soutěž*. Vyd. 1. Praha: Grada, 1995, 162 s. ISBN 80-716-9124-0.
- [18] PELC, Vladimír. *Zadávání veřejných zakázek: podle stavu k 1.10.2003*. 7. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2003., 578 s. ISBN 80-720-1432-3.
- [19] *Program leniency 2013* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2013 [cit. 2016-02-01]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/1705-nove-oznameni-uohs-podrobne-vyklada-novelizovany-leniency-program.html>.
- [20] *Předpis 63/1991 Sb.* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 1995, 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=63&r=1991>.
- [21] *Předpis 98/1988 Sb.* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 1995, 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=98&r=1988>.

- [22] *Předpis 100/1966 Sb.* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 1995, 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=100&r=1966>.
- [23] *Předpis 103/1990 Sb.* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 1995, 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=103&r=1990>.
- [24] *Předpis 138/1970 Sb.* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 1995, 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=138&r=1970>.
- [25] *Předpis 143/2001 Sb.* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 1995, 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=2001&cz=143>.
- [26] *Předpis č. 173/1991 Sb.* [online]. Zlín: AION CS, s.r.o., 2010 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-173/zn>.
- [27] *Předpis 273/1996 Sb.* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 1996 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=1996&cz=273>.
- [28] *Předpis 513/1991 Sb.* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 1995, 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=513&r=1991>.
- [29] *Přehled nejvyšší pokut uložených za porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže s následným vývoje jednotlivých kauz.* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2012 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/statistiky/prehled-nejvyssich-pokut-ulozenych-v-oblasti-hospodarske-souteze.html>.
- [30] RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-470-5.
- [31] RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. Vyd. 1. Brno: CP Books, 2005, vi, 359 s. Právo pro denní praxi (Computer Press). ISBN 80-251-0394-3.

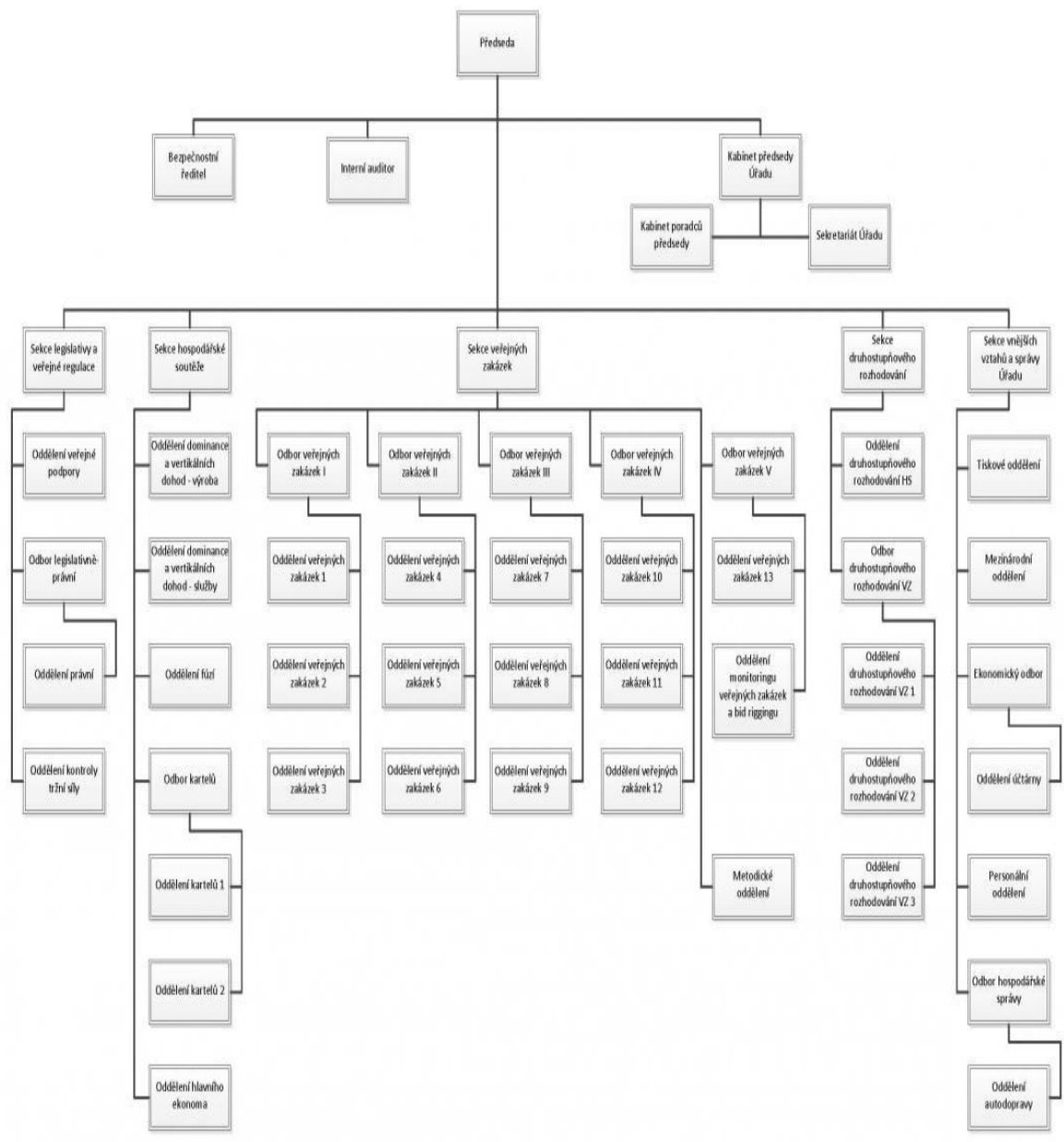
- [32] *Rozhodnutí: R66/2013/HS-24518/2013/320/EDy* [online]. Praha: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2013 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-11013.html>.
- [33] *Rozhodnutí: S098/2011/KD-14128/2011/850/LD* [online]. Praha: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2011 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-9174.html>.
- [34] *Rozhodnutí: S346/2010/KD-21896/2010/850/KNe* [online]. Praha: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2010 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-10112.html>.
- [35] *Rozhodnutí: S461/2011/KD-3367/2013/820/LSo* [online]. Praha: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2011 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-11015.html>.
- [36] *SITA* [online]. Společnost SITA CZ a.s., 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.sita.cz/24841-kompletni-outsourcing-odpadoveho-hospodarstvi?gclid=CLGt08mflswCFRK3GwodvYkC5g>.
- [37] *Spojování soutěžitelů* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2012 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu.html>.
- [38] *Statistiky z oblasti hospodářské soutěže* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2012 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/statistiky/statistiky-z-oblasti-hospodarske-souteze.html>.
- [39] ŠAFAŘÍKOVÁ, Barbora. *Ochrana hospodářské soutěž - blokované výjimky*. Praha, 2014. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce JUDr. Mgr. Vít Horáček, Ph.D.
- [40] *Ústavní zákon ze dne 9. května 1948* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 1995, 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: http://www.psp.cz/docs/texts/constitution_1948.html.
- [41] *Výroční zpráva 2012* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2013 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/vyrocnizpravy.html>.

- [42] *Výroční zpráva 2014* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2014 [cit. 2016-02-01]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/vyrocnizpravy.html>.
- [43] *Zákon č. 141/1933 Sb. o kartelech a soukromých monopolech* [online]. Praha: epravo.cz, 1933 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-asp/?Id=5731&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>.
- [44] *Zákon č. 111/1927 Sb. o ochraně proti nekalé soutěži* [online]. Praha: epravo.cz, 1927 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-asp/?Id=4444&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Struktura Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Příloha A

Zdroj: [16]